

LOVĆEN BANKA AD, PODGORICA

**FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI
31. DECEMBAR 2014. GODINE**

SADRŽAJ

	Strana
Izveštaj nezavisnog revizora	
Bilans uspjeha	2
Bilans stanja	3
Iskaz o promjenama na kapitalu	4
Iskaz o tokovima gotovine	5
Napomene uz finansijske izvještaje	6 – 50

Building a better
working world

Ernst & Young Montenegro d.o.o.
Serdara Jola Piletića
PC Palada (II sprat) lokal 2A
81000 Podgorica, Crna Gora

Tel: +382 20 238 477
Fax: +382 20 238 476
ey.com

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

AKCIONARIMA LOVČEN BANKE A.D. PODGORICA

Izvršili smo reviziju finansijskih izvještaja Lovćen banke A.D. Podgorica (u daljem tekstu: „Banka“), koji obuhvataju bilans stanja na dan 31. decembra 2014. godine, bilans uspjeha, iskaz o promjenama na kapitalu i iskaz o tokovima gotovine za godinu koja se završila na taj dan, kao i pregled značajnih računovodstvenih politika i ostalih napomena uz finansijske izvještaje.

Odgovornost rukovodstva za finansijske izvještaje

Rukovodstvo Banke je odgovorno za pripremu i objektivno prikazivanje ovih finansijskih izvještaja u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji Crne Gore i propisima Centralne Banke Crne Gore koji regulišu finansijsko izvještavanje banaka, kao i za interne kontrole koje rukovodstvo smatra neophodnim da omoguće pripremu finansijskih izvještaja koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze, nastale usljed prevare ili greške.

Odgovornost revizora

Naša je odgovornost da izrazimo mišljenje o finansijskim izvještajima, na osnovu revizije koju smo izvršili. Reviziju smo izvršili u skladu sa Međunarodnim standardima revizije. Ovi standardi nalažu da se pridržavamo etičkih normi i da reviziju planiramo i izvršimo na način koji omogućava da se, u razumnoj mjeri, uvjerimo da finansijski izvještaji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze.

Revizija obuhvata sprovođenje procedura u cilju prikupljanja revizorskih dokaza o iznosima i objelodanjivanjima u finansijskim izvještajima. Izbor revizorskih procedura zavisi od procjene revizora pri čemu se uzima u obzir i ocjena rizika da li finansijski izvještaji sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze nastale usljed prevare ili greške. Vršeci procjenu takvog rizika, revizor razmatra i interne kontrole bitne za pripremu i objektivno prikazivanje finansijskih izvještaja pravnog lica, u cilju kreiranja odgovarajućih revizorskih procedura u skladu sa okolnostima, ali ne i u cilju izražavanja mišljenja o efikasnosti internih kontrola Banke. Revizija takođe uključuje ocjenu opravdanosti primjene odgovarajućih računovodstvenih politika i računovodstvenih procjena izvršenih od strane rukovodstva, kao i ocjenu opšte prezentacije finansijskih izvještaja.

Smatramo da su revizorski dokazi koje smo prikupili dovoljni i odgovarajući da obezbijede osnovu za izražavanje našeg mišljenja.

Mišljenje

Po našem mišljenju, finansijski izvještaji prikazuju objektivno i istinito finansijsko stanje Banke na dan 31. decembra 2014. godine i rezultate njenog poslovanja i novčane tokove za godinu koja se završila na taj dan, u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji Crne Gore i propisima Centralne Banke Crne Gore koji regulišu finansijsko izvještavanje banaka.

Podgorica, 19. maj 2015. godine

Ernst & Young Montenegro d.o.o.
Podgorica, Crna Gora

Stephen Fish
Partner

Danijela Dimovski
Ovlašćeni revizor

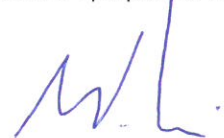
BILANS USPJEHA ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2014. GODINE

<i>U hiljadama EUR</i>	Napomena	2014.	2013.
Prihodi od kamata i slični prihodi	3.1, 5a)	493	357
Rashodi kamata i slični rashodi	3.1, 5b)	(128)	(14)
NETO PRIHODI OD KAMATA		365	343
Troškovi obezvrjeđenja	3.7, 6	-	-
Prihodi od naknada i provizija	3.1, 7a)	150	69
Rashodi od naknada i provizija	3.1, 7b)	(73)	(2)
NETO PRIHODI OD NAKNADA		77	67
Neto dobiti od kursnih razlika		4	-
Troškovi zaposlenih	8	(658)	(277)
Opšti i administrativni troškovi	9, 27	(297)	(113)
Troškovi amortizacije	10	(46)	(9)
Ostali rashodi	11	(32)	(2)
Ostali prihodi		-	1
NETO OSTALI REZULTAT		(32)	(1)
OPERATIVNI PROFIT		(587)	10
Porez na dobit	3.4, 12	(13)	(1)
NETO (GUBITAK)/PROFIT		(600)	9

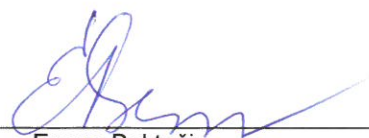
Napomene na narednim stranama čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja

Podgorica, 18. maj 2015. godine

Odobreno od strane i potpisano u ime Lovćen banke AD, Podgorica:

Aleksandra Popović
Glavni izvršni direktor

Enesa Bekteši
Direktor sektora finansija i računovodstva

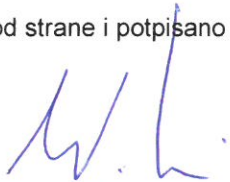
BILANS STANJA NA DAN 31. DECEMBRA 2014. GODINE

<i>U hiljadama EUR</i>	<i>Napomena</i>	31. decembra 2014.	31. decembra 2013.
SREDSTVA			
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	3.5, 13	4.835	91
Kredit i potraživanja od banaka	3.5, 14	2.800	-
Kredit i potraživanja od klijenata	3.6, 15	11.313	2.170
Nekretnine, postrojenja i oprema	3.8, 3.9, 16	827	15
Nematerijalna sredstva	17	267	30
Odložena poreska sredstva	12b)	-	11
Ostala finansijska potraživanja	18	9	(3)
Ostala poslovna potraživanja	18	60	-
UKUPNA SREDSTVA		20.111	2.314
OBAVEZE			
Depoziti banaka	19	430	-
Depoziti klijenata	19	10.128	-
Pozajmljena sredstva od ostalih klijenata	20	3.989	428
Rezerve		2	2
Odložene poreske obaveze	12b)	4	2
Ostale obaveze	21	449	34
UKUPNE OBAVEZE		15.002	466
KAPITAL			
Akcijski kapital	22	5.700	1.839
Neraspoređena dobit (Gubitak)/dobitak tekuće godine		9 (600)	- 9
UKUPAN KAPITAL		5.109	1.848
UKUPNI KAPITAL I OBAVEZE		20.111	2.314
VANBILANSNA EVIDENCIJA	24	161.137	12.816

Napomene čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja

Podgorica, 18. maj 2015. godine

Odobreno od strane i potpisano u ime Lovćen banke AD, Podgorica:

Aleksandra Popović
Glavni izvršni direktor

Enesa Bektešić
Direktor sektora finansijska i računovodstva

ISKAZ O PROMJENAMA NA KAPITALU ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2014. GODINE

<i>U hiljadama EUR</i>	Akcijski kapital	Akumulirani gubitak	UKUPNO
Stanje na dan 01. januara 2013. godine	1.933	(193)	1.740
Uplata akcijskog kapitala	100	-	100
Dobit tekuće godine	-	9	9
Pokriće gubitka iz prethodnog perioda	(194)	193	(1)
Stanje na dan 31. decembra 2013. godine	1.839	9	1.848
Uplata akcijskog kapitala	3.861	-	3.861
Gubitak tekuće godine	-	(600)	(600)
Stanje na dan 31. decembra 2014. godine	5.700	(591)	5.109

Napomene čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja

Podgorica, 18. maj 2015. godine

Odobreno od strane i potpisano u ime Lovćen banke AD, Podgorica:

Aleksandra Popović
Glavni izvršni direktor

Enesa Bektešić
Direktor sektora finansija i računovodstva

ISKAZ O TOKOVIMA GOTOVINE U PERIODU ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2014. GODINE

<i>U hiljadama EUR</i>	2014.	2013.
Tokovi gotovine iz poslovnih aktivnosti		
Prilivi po osnovu kamata i slični prihodi	485	352
Odlivi po osnovu kamata i slični rashodi	(96)	(6)
Prilivi po osnovu naknada i provizija	150	74
Odlivi po osnovu naknada i provizija	(74)	-
Odlivi po osnovu plaćanja zaposlenim i dobavljačima	(1.033)	(400)
Smanjenje kredita i ostale aktive	(9.143)	(431)
Prilivi po osnovu depozita i ostalih obaveza	10.558	-
Neto prilivi/(odlivi) gotovine iz poslovnih aktivnosti	847	(411)
Gotovinski tokovi iz aktivnosti investiranja		
Kupovina nekretnina i opreme	(524)	(1)
Kupovina nematerijalnih ulaganja	(140)	-
Neto odlivi gotovine iz aktivnosti investiranja	(664)	(1)
Tokovi gotovine iz finansijskih aktivnosti		
Povećanje pozajmljenih sredstava	3.500	300
Emisija običnih akcija	3.861	100
Neto prilivi gotovine iz aktivnosti finansiranja	7.361	400
Neto povećanje/(smanjenje) gotovine i gotovinskih ekvivalenata	7.544	(12)
Gotovina i gotovinski ekvivalenti na početku perioda	91	103
Gotovina i gotovinski ekvivalenti na kraju perioda (napomena 13 i 14)	7.635	91

Napomene čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja

Podgorica, 18. maj 2015. godine

Odobreno od strane i potpisano u ime Lovćen banke AD, Podgorica:

Aleksandra Popović
Glavni izvršni direktor

Enesa Bekteši
Direktor sektora finansija i računovodstva

1. OSNIVANJE I POSLOVANJE BANKE

Lovćen banka (u daljem tekstu: „Banka“) je nastala je promjenom registrovane djelatnosti i naziva mikro finansijske institucije (MFI) Kontakt u banku koja je počela sa radom 25. avgusta 2014. godine. MFI Kontakt posluje od 25. marta 2011. godine kada je registrovana u Centralnom registru Privrednog suda u Podgorici pod registarskim brojem 4-0009270/001.

MFI Kontakt je 03. decembra 2013. godine dostavila, u ime svojih osnivača, Centralnoj banci Crne Gore zahtjev za izdavanje dozvole za rad Lovćen banke AD Podgorica. Na osnovu člana 44, stav 2, tačka 7 Zakona o Centralnoj banci (Sl. list CG br. 40/10, 46/10 i 6/13) i člana 23, stav 2 Zakona o bankama (Sl. list CG br. 17/08, 44/10 i 40/11) Savjet Centralne banke Crne Gore, na sjednici održanoj 28. maja 2014. godine donio je rješenje kojim izdaje dozvolu za rad Banci.

Banka je upisana u Centralni registar Privrednog suda pod brojem 4-0009270/17.

Banka je osnovana od strane rezidenata sa značajnim bankarskim iskustvom, naučnih radnika, zajedno sa njemačkim državnim fondom DEG-om (KfW grupa), jednom od najvećih evropskih razvojnih institucija.

Aktivnost Banke uključuje kreditne, depozitne i garancijske poslove, kao i poslove platnog prometa sa inostranstvom, depo poslove, usluge čuvanja u sefovima, izdavanje, obradu i evidentiranje platnih instrumenata.

Sjedište Banke je u Podgorici, ulica Bulevar Džordža Vašingtona, br. 56, I sprat.

Na dan 31. decembra 2014. godine Banku čini Centrala i filijala sa sjedištem u Podgorici.

Na dan 31. decembra 2014. godine Banka ima 38 zaposlenih radnika (31. decembra 2013. godine: MFI Kontakt ima 10 zaposlenih radnika).

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA**2.1. Osnove za sastavljanje i prezentaciju finansijskih izvještaja**

Banka ima obavezu da vodi svoje računovodstvene evidencije i sastavlja finansijske izvještaje u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji Crne Gore („Sl. list CG“, br. 69/2005, br. 80/2008 i br. 32/2011 koji podrazumijevaju primjenu Međunarodnih standarda finansijskog izvještavanja i odlukama Centralne banke Crne Gore koje regulišu finansijsko izvještavanje banaka.

Finansijski izvještaji Banke su pripremljeni su u skladu sa Odlukom o sadržaju, rokovima i načinu sačinjavanja i dostavljanja finansijskih izvještaja banaka ("Sl. list CG", br. 15/2012 i 18/2013). Usporedni podaci za 2013. godinu predstavljaju finansijske podatke MFI Kontakt. Usporedni podaci MFI Kontakt prilagođeni su bilansnim pozicijama Banke u skladu sa kontnim okvirom koji je jedinstveno propisan za MFI i banke od strane CBCG.

Prilikom sastavljanja ovih finansijskih izvještaja Banka je primijenila politike koje su u skladu sa propisima Centralne banke Crne Gore, ali koji se u dijelu evidentiranja potraživanja za koje su se stekli uslovi za isključivanje iz bilansa Banke, formatu prezentacije finansijskih izvještaja, razlikuju od zahtjeva MSFI i MRS primjenljivih na dan 31. decembra 2014. godine.

Zbog potencijalno značajnih efekata koje gore navedena pitanja mogu imati na realnost i objektivnost finansijskih izvještaja Banke, priloženi finansijski izvještaji se ne mogu tretirati kao finansijski izvještaji sastavljeni u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja.

Banka je u sastavljanju ovih finansijskih izvještaja primjenjivala računovodstvene politike obrazložene u Napomeni 3, koje su zasnovane na računovodstvenim, bankarskim i poreskim propisima Crne Gore.

Zvanična valuta u Crnoj Gori i funkcionalna i izvještajna valuta Banke je euro (EUR).

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA (nastavak)**2.2. Korišćenje procjenjivanja**

Prezentacija finansijskih izvještaja zahtijeva od rukovodstva Banke korišćenje najboljih mogućih procjena i razumnih pretpostavki, koje imaju efekta na prezentirane vrijednosti sredstava i obaveza, objelodanjivanje potencijalnih potraživanja i obaveza na dan sastavljanja finansijskih izvještaja, kao i prihoda i rashoda u toku izvještajnog perioda. Ove procjene i pretpostavke su zasnovane na informacijama raspoloživim na dan sastavljanja finansijskih izvještaja. Ipak, stvarni rezultati mogu odstupati od ovih procjena. Najznačajnije procjene i pretpostavke su izvršene na sljedećim bilansnim pozicijama:

- Rezervisanja po kreditima i potraživanjima
- Rezervisanja za kredite i potraživanja od banaka
- Rezervisanja za vanbilansne stavke
- Korisni vijek trajanja nematerijalnih ulaganja, nekretnina i opreme

Ostvareni rezultati mogu odstupati od ovih procjena.

2.3. Koncept nastavka poslovanja

Banka je u 2014. godini ostvarila gubitak u iznosu EUR 600 hiljada, dok je adekvatnost kapitala na dan 31. decembra 2014. godine iznosila 34,3%.

Međutim, usljed priznavanja ukupnih odbitnih stavki na osnovnom kapitalu u iznosu od EUR 967 hiljada, sopstvena sredstva Banke na dan 31. decembar 2014. godine iznose EUR 4.733 hiljade i ispod su propisanog minimuma od EUR 5 miliona.

Kako bi se podržao nastavak poslovanja Banke i sopstvena sredstva Banke dovela iznad propisanog minimuma, dana 30. decembra 2014. godine na vanrednoj sjednici Skupštine akcionara Banke donijeta je odluka o povećanju akcijskog kapitala emisijom akcija. Rješenjem 02/12e-3/6-15 Komisije za hartije od vrijednosti Crne Gore od 3. aprila 2015. godine potvrđena je emisija akcija u ukupnoj vrijednosti od EUR 2.500 hiljada za gotovinu, odnosno 5.000 akcija, pojedinačne nominalne vrijednosti EUR 500 i iste su registrovane kod Centralne depozitne agencije 6. aprila 2015. godine.

Pored toga, Banka je dana 29. aprila 2015. godine obavjestila Centralnu banku Crne Gore u vezi sa navedenim aktivnostima koje je Banka preduzela i realizovala, a sa ciljem dovođenja sopstvenih sredstava u limite propisane Zakonom o bankama. Centralna banka Crne Gore je dana 5. maja 2015. godine je pisanim putem potvrdila da je Banka na uređan i zakonom propisan način obavijestila Centralnu banku Crne Gore o opravdanoj namjeri povećanja i akcijskog kapitala.

Uzimajući u obzir gore navedene činjenice, prezentovani finansijski izvještaji sastavljeni su u skladu sa konceptom nastavka poslovanja.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA

3.1. Prihodi i rashodi po osnovu kamata i naknada

Prihodi i rashodi po osnovu kamata

Prihodi i rashodi po osnovu kamata se priznaju u bilansu uspjeha za sve instrumente koji nose kamatu, amortizacijom ukupnog prihoda uz primjenu metode efektivne kamatne stope.

Metod efektivne kamatne stope je metod izračunavanja amortizovane vrijednosti finansijske imovine ili finansijskih obaveza i alokacije prihoda po osnovu kamate ili rashoda po osnovu kamate na odgovarajuće vremenske periode. Efektivna kamatna stopa je stopa koja diskontuje procijenjena buduća gotovinska plaćanja ili prilive tokom očekivanog vijeka trajanja finansijskog instrumenta ili, tamo gdje je to izvodljivo, kraćeg perioda na sadašnju vrijednost finansijskih sredstava ili finansijskih obaveza. Pri izračunavanju efektivne kamatne stope, Banka procjenjuje gotovinske tokove razmatrajući sve ugovorene uslove finansijskih instrumenata ali ne razmatra buduće gubitke po osnovu kreditnog rizika. Kalkulacije uključuju sve naknade i provizije plaćene ili primljene između ugovorenih strana koje su integralni dio efektivne kamatne stope, troškova transakcije i svih drugih premija ili popusta.

Prihodi i rashodi po osnovu naknada

Prihodi i rashodi od naknada i provizija nastali po osnovu pružanja, odnosno korišćenja bankarskih usluga priznaju se u bilansu uspjeha u momentu nastanka, tj. u momentu kada je usluga pružena, odnosno dobijena.

Prihodi i rashodi od naknada koji su sastavni dio efektivne kamatne stope na finansijsku imovinu ili obaveze se razgraničavaju i priznaju kao dio efektivne kamatne stope.

Prihodi i rashodi od naknada i provizija obuhvataju takođe naknade po osnovu izdavanja garancija i akreditiva od strane Banke, domaćih i međunarodnih plaćanja i transakcija u stranim valutama, posredničkih i drugih usluga Banke.

3.2. Preračunavanje deviznih iznosa

Poslovne promjene nastale u stranoj valuti su preračunate u EUR po srednjem kursu utvrđenom na međubankarskom tržištu deviza, koji je važio na dan poslovne promjene.

Sredstva i obaveze iskazane u stranoj valuti na dan bilansa stanja, preračunati su u EUR po srednjem kursu utvrđenom na međubankarskom tržištu deviza koji je važio na taj dan.

Neto pozitivne ili negativne kursne razlike nastale prilikom poslovnih transakcija u stranoj valuti i prilikom preračuna pozicija bilansa stanja iskazanih u stranoj valuti knjižene su u korist ili na teret bilansa uspjeha, kao dobiti ili gubici po osnovu kursnih razlika.

Preuzete i potencijalne obaveze u stranoj valuti preračunate su u EUR po srednjem kursu utvrđenom na međubankarskom tržištu deviza koji je važio na taj dan.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**3.3. Lizing**

Zakupi gdje zakupodavac zadržava značajniji dio rizika i koristi od vlasništva klasifikuju se kao operativni zakupi. Plaćanja izvršena po osnovu operativnog zakupa iskazuju se na teret bilansa uspjeha na proporcionalnoj osnovi tokom perioda trajanja zakupa. Kada se operativni zakup okonča prije isteka perioda zakupa, sve isplate koje zahtijeva zakupodavac na ime kazne se priznaju kao trošak u periodu u kome se desio prestanak zakupa.

3.4. Porezi i doprinosi**Porez na dobit***Tekući porez na dobit*

Porez na dobit se obračunava i plaća u skladu sa Zakonom o porezu na dobit pravnih lica Član 28 („Sl. list CG”, br. 80/2004, 40/2008, 86/2009, 14/2012 i br. 61/2013).

Iznos oporezive dobiti se utvrđuje usaglašavanjem rezultata objelodanjenog u bilansu uspjeha za iznose prihoda i rashoda, na način definisan poreskim propisima. Rashod poreza na dobit se obračunava primjenom proporcionalne stope od 9% na iznos oporezive dobiti (2013: 9%).

Kapitalni gubici mogu se prebijati sa kapitalnim dobitima ostvarenim u istoj godini. Ako se i poslije izvršenog prebijanja sa kapitalnim dobitima ostvarenim u istoj godini pojavi kapitalni gubitak, poreski obveznik može prenijeti kapitalni gubitak na račun budućih kapitalnih dobitaka u narednih pet godina.

Poreski propisi Crne Gore ne predviđaju da se poreski gubici iz tekućeg perioda mogu koristiti kao osnova za povraćaj poreza plaćenog u prethodnim periodima. Međutim, gubici iz tekućeg perioda iskazani u poreskom bilansu mogu se koristiti za umanjenje poreske osnovice budućih obračunskih perioda, ali ne duže od pet godina.

Odloženi porez na dobit

Odloženi porez na dobit se obračunava korišćenjem metode utvrđivanja obaveza prema bilansu stanja, za privremene razlike proizašle iz razlike između poreske osnovice sredstava i obaveza i njihove knjigovodstvene vrijednosti. Važeće poreske stope na datum bilansa stanja se koriste za utvrđivanje razgraničenog iznosa poreza na dobit. Odložene poreske obaveze se priznaju za sve oporezive privremene razlike. Odložena poreska sredstva se priznaju za sve odbitne privremene razlike i poreske gubitke i kredite, koji se mogu prenositi u naredne fiskalne periode, do stepena do kojeg će vjerovatno postojati oporeziva dobit od koje se odložena poreska sredstva mogu iskoristiti.

Odloženi porezi koji se odnose na ponovno odmjeravanje fer vrijednosti ulaganja raspoloživih za prodaju obračunavaju se direktno na teret ili u korist kapitala i istovremeno evidentiraju u bilansu uspjeha sa razgraničenim dobitima ili gubicima.

Porezi, doprinosi i druge dažbine koje ne zavise od rezultata poslovanja

Porezi, doprinosi i druge dažbine koji ne zavise od rezultata poslovanja uključuju poreze na imovinu i druge poreze, naknade i doprinose koji se plaćaju prema raznim republičkim i lokalnim poreskim propisima.

3.5. Gotovina i gotovinski ekvivalenti

Pod gotovinom i gotovinskim ekvivalentima se podrazumijevaju novčana sredstva na računima blagajne (EUR i devizne), sredstva kod Centralne banke Crne Gore i drugih banaka.

Gotovinski ekvivalenti su kratkoročna, visoko likvidna ulaganja koja se brzo pretvaraju u poznate iznose gotovine i nisu pod značajnim uticajem rizika promjena vrijednosti. Gotovinski ekvivalenti predstavljaju oročene depozite kod poslovnih banaka na period do tri mjeseca.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**3.6. Finansijska sredstva****3.6.1. Klasifikacija**

Banka klasifikuje svoja finansijska sredstva u sljedeće kategorije: finansijska sredstva po fer vrijednosti čiji se efekti promjena u fer vrijednostima iskazuju u bilansu uspjeha; krediti i potraživanja; finansijska sredstva raspoloživa za prodaju i finansijska sredstva koja se drže do roka dospijeca. Rukovodstvo vrši klasifikaciju svojih finansijskih plasmana u momentu inicijalnog priznavanja.

- (a) Finansijska sredstva po fer vrijednosti čiji se efekti promjena u fer vrijednostima iskazuju u bilansu uspjeha

Ova kategorija ima dvije podkategorije: finansijska sredstva koja se drže radi trgovanja i finansijska sredstva po fer vrijednosti čiji se efekti promjena u fer vrijednosti iskazuju u bilansu uspjeha.

Finansijsko sredstvo se klasifikuje kao sredstvo koje se drži radi trgovanja ukoliko je pribavljeno prvenstveno radi prodaje u kratkom roku ili ukoliko postoji dokaz o postojanju obrasca po kojem ono ostvaruje profit u kratkom roku ili pak po odluci rukovodstva.

Derivati se uvijek klasifikuju kao sredstva koja se drže radi trgovanja, osim ako su određeni kao instrument zaštite od rizika.

- (b) Krediti i potraživanja

Kredit i potraživanja predstavljaju nederivatna finansijska sredstva sa fiksnim ili utvrdivim rokovima plaćanja koja se ne kotiraju ni na jednom aktivnom tržištu. Oni nastaju kada Banka odobrava novac ili usluge direktno komitentima bez namjere trgovanja s tim potraživanjima. Krediti i potraživanja obuhvataju kredite i potraživanja od banaka i klijenata.

- (c) Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju

Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju su ona nederivatna finansijska sredstva koja nisu klasifikovana ni u jednu od preostale tri kategorije finansijskih sredstava, odnosno nisu finansijska sredstva koja se drže do roka dospijeca, finansijska sredstva po fer vrijednosti čiji se efekti promjena u fer vrijednostima iskazuju u bilansu uspjeha, ili zajmovi. Ulaganja raspoloživa za prodaju su sredstva za koja postoji namjera da se drže neodređeno vrijeme, a koja se mogu prodati u slučaju potrebe za obezbjeđenjem likvidnosti, odnosno u slučaju promjene kamatnih stopa, deviznih kurseva ili cijene kapitala. Pomenuti finansijski instrumenti obuhvataju ulaganja u kapital i dužničke hartije od vrijednosti.

- (d) Finansijska sredstva koja se drže do roka dospijeca

Finansijska sredstva koja se drže do roka dospijeca su finansijski instrumenti sa fiksnim ili utvrdivim rokom plaćanja za koje Banka kod nabavljanja nedvosmisleno iskazuje namjeru i sposobnost da će ih posjedovati do njihovog dospijeca.

3.6.2. Priznavanje i mjerenje

Finansijska sredstva se inicijalno priznaju po fer vrijednosti uvećanoj za transakcione troškove, osim u slučaju finansijskih sredstava koja se iskazuju po fer vrijednosti, a čiji se efekti promjena u fer vrijednosti iskazuju u bilansu uspjeha.

Finansijska sredstva koja se vode po fer vrijednosti čiji se efekti promjena u fer vrijednosti iskazuju u bilansu uspjeha, inicijalno se priznaju po fer vrijednosti, a transakcioni troškovi terete troškove poslovanja u bilansu uspjeha.

Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju i finansijska sredstva po fer vrijednosti čiji se efekti promjena u fer vrijednosti iskazuju u bilansu uspjeha se nakon inicijalnog priznavanja, iskazuju po fer vrijednosti. Dobici ili gubici proistekli iz promjena u fer vrijednosti finansijskih sredstava čiji se efekti promjena u fer vrijednosti iskazuju u bilansu uspjeha, iskazuju se u periodu u kome su nastali.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**3.6. Finansijska sredstva (nastavak)****3.6.2. Priznavanje i mjerenje (nastavak)**

Dobici ili gubici proistekli iz promjena u fer vrijednosti finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju iskazuju se u okviru kapitala na računu Rezerve kapitala, sve dok finansijsko sredstvo ne bude isknjiženo odnosno obezvrijeđeno, kada se kumulativni dobiti ili gubici prethodno iskazani u kapitalu priznaju u bilansu uspjeha.

Kredit i plasmani se inicijalno priznaju po fer vrijednosti uvećanoj za transakcione troškove. Oni se naknadno iskazuju po amortizovanoj vrijednosti, dobijenoj primjenom metode efektivne kamatne stope, umanjenoj za ispravku vrijednosti. Amortizovana vrijednost je izračunata uzimanjem u obzir svih troškova izdavanja i svih diskonta ili premija prilikom poravnjanja. Gubici koji proizilaze iz obezvrijeđenja priznati su u bilansu uspjeha.

Finansijska imovina raspoloživa za prodaju naknadno se vrjednuje po fer vrijednosti. Nerealizovani dobiti i gubici priznaju se direktno na kapitalu, kao revalorizacione rezerve. Ukoliko je investicija ustupljena, kumulativni dobitak ili gubitak prethodno priznat na kapitalu, priznaje se u bilansu uspjeha. Kamata koja je zarađena u periodu držanja finansijskog sredstva raspoloživog za prodaju prikazana je kao kamatni prihod korišćenjem metode efektivne kamatne stope. Dividende koje su zarađene u periodu držanja finansijskog sredstva raspoloživog za prodaju, priznate su u bilansu uspjeha onda kada je pravo na plaćanje uspostavljeno. Gubici koji proizilaze iz ispravke vrijednosti takve investicije priznati su u bilansu uspjeha i prestaju da se priznaju u revalorizacionim rezervama.

Finansijska sredstva koja se drže do dospelja su nederivatna finansijska sredstva kotirana na aktivnom tržištu sa fiksnim ili odredivim plaćanjima i fiksnim rokovima dospelja, koje Banka namjerava i ima mogućnosti da drži do dospelja. Nakon inicijalnog vrjednovanja, finansijska sredstva koja se drže do dospelja vrjednuju se naknadno po amortizovanom trošku korišćenjem metode efektivne kamatne stope, umanjeno za ispravku vrijednosti. Amortizovani trošak izračunava se uzimanjem u obzir sve diskonte i premije pri akviziciji i naknade koje su sastavni dio efektivne kamatne stope. Gubici koji proizilaze iz ispravke vrijednosti takvih investicija priznati su u bilansu uspjeha.

3.6.3. Prestanak priznavanja

Priznavanje finansijskog sredstva prestaje po isteku prava na novčani priliv od finansijskog sredstva, odnosno kada Banka prenese sve rizike i koristi od vlasništva nad sredstvima.

Priznavanje finansijske obaveze prestaje kada je obaveza ispunjena tj. kada je dug isplaćen, storniran ili istekao. Priznavanje knjigovodstvene vrijednosti finansijske obaveze isknjižene na osnovu svopa duga u kapital prestaje emitovanjem akcijskog kapitala u vrijednosti ekvivalentnoj tržišnoj vrijednosti akcija Banke na crnogorskoj berzi.

Ako su ispunjeni uslovi za isključivanje potraživanja iz bilansa banke, banka je dužna da to potraživanje otpiše i da ga, u visini dugovanog iznosa, vodi u internoj evidenciji do okončanja postupka naplate.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**3.7. Rezervisanja i obezvrjeđenje vrijednosti nenaplativih potraživanja*****Obračun obezvrjeđenja finansijskih sredstava i rezervisanja za vanbilansne stavke***

U skladu sa Odlukom Centralne banke Crne Gore o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom u bankama („Sl. list RCG“, br. 22/12, 55/12 i 57/13) utvrđeni su: elementi upravljanja kreditnim rizikom, minimalni kriterijumi i način klasifikacije stavki aktive i vanbilansa po osnovu kojih je Banka izložena kreditnom riziku i način utvrđivanja rezervacija za pokriće potencijalnih gubitaka koji proizilaze iz izloženosti Banke kreditnom riziku. Aktivu Banke izloženu riziku, u smislu ove Odluke čine krediti, pozajmice, kamate, naknade, potraživanja po osnovu lizinga, depoziti kod banaka i avansi i sve druge stavke bilansne aktive kod kojih je Banka izložena riziku neispunjenja obaveze dužnika, kao i izdate garancije, ostala jemstva, otvoreni akreditivi i odobreni, a još neiskorišćeni krediti, kao i druge vanbilansne stavke koje predstavljaju potencijalne obaveze Banke.

U skladu sa navedenom Odlukom, Banka je dužna da za bilansne i vanbilansne stavke po osnovu kojih je izložena kreditnom riziku, najmanje jednom kvartalno, vrši procjenu obezvrjeđenja (za stavke bilansne aktive), odnosno procjenu vjerovatnog gubitka (za vanbilansne stavke), kao i da te stavke klasifikuje u odgovarajuću klasifikacionu grupu, u skladu sa pomenutom Odlukom. Takođe, Banka je dužna da utvrdi metodologiju za procjenu obezvrjeđenja bilansne aktive i vjerovatnog gubitka po vanbilansnim stavkama u skladu sa MRS 39.

Za svrhe obračuna ispravki vrijednosti kreditnih potraživanja, Banka je propisala Proceduru za utvrđivanje ispravki vrijednosti bilansne aktive i rezervi za gubitke po vanbilansnim stavkama.

Banka vrši pregled potraživanja i drugih plasmana u cilju procjene ispravke vrijednosti i rezervisanja na mjesečnom nivou. Kod utvrđivanja da li gubitke po osnovu obezvrjeđenja potraživanja i drugih plasmana treba priznati u bilansu uspjeha, Banka procjenjuje da li postoje informacije/dokazi koje ukazuju na postojanje mjerljivog smanjenja procijenjenih budućih tokova gotovine na grupnom nivou, prije nego što je takve gubitke moguće identifikovati na nivou pojedinačnog potraživanja, odnosno plasmana. Informacije koje mogu ukazati na gubitke po osnovu potraživanja i plasmana uključuju: neredovnost i kašnjenje u izmirivanju obaveza, tržišne i ekonomske uslove na lokalnom nivou koji uslovljavaju kašnjenja u izmirivanju obaveza i sl. Procjene rukovodstva o obezvrjeđenju potraživanja i drugih plasmana putem procjene budućih tokova gotovine se baziraju na stvarnim gubicima iz prošlosti, koji su realizovani na finansijskim sredstvima sa sličnim rizikom i sličnim uzrocima obezvrjeđenja. Metodologija i pretpostavke od kojih se polazi pri definisanju iznosa i perioda priliva gotovine po osnovu plasmana su predmet redovne provjere u cilju svođenja na minimum razlike između procijenjenih gubitaka i stvarnih gubitaka.

Pri obračunu iznosa obezvrjeđenja bilansne aktive i vjerovatnog gubitka po osnovu vanbilansnih stavki, Banka uzima u obzir i novčane tokove po osnovu sredstava obezbjeđenja potraživanja. Procedurom za upravljanje kolateralima definisane su vrste sredstva obezbjeđenja, način utvrđivanja njihove vrijednosti, kao i očekivani period u kome će se unovčiti.

Obezvrjeđenje kredita koje umanjuje vrijednost kredita, evidentira se na računu ispravki vrijednosti u okviru bilansa stanja i priznaje se kao rashod u okviru bilansa uspjeha.

U slučaju kada je knjigovodstvena vrijednost kredita manja od procijenjenog nadoknadivog iznosa, gubitak po kreditu se u iznosu te razlike ukida i priznaje kao prihod u okviru bilansa uspjeha.

U cilju obezbjeđenja razumnog, opreznog i pravovremenog utvrđivanja gubitaka, Banka identifikuje potraživanja za koja će se obračun ispravke vrijednosti bilansne aktive sprovesti:

Na pojedinačnoj osnovi (individualna procjena):

- koja ne pripadaju grupi malih potraživanja (MZK-materijalno značajni krediti), ako procijeni da postoji objektivni dokaz obezvrjeđenja,
- po kojima je dužnik banka ili neka druga finansijska institucija,
- kao i za plasmane u hartije od vrijednosti koje se ne kotiraju na zvaničnom tržištu (berzi) i hartije od vrijednosti koje se čuvaju do dospijea, bez obzira na materijalnu značajnost.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.7. Rezervisanja i obezvrjeđenje vrijednosti nenaplativih potraživanja (nastavak)

Obračun obezvrjeđenja finansijskih sredstava i rezervisanja za vanbilansne stavke (nastavak)

Banka ustanovljava individualnu ispravku vrijednosti za plasmane za koje je identifikovano obezvređivanje, odnosno ako:

- postoje objektivni dokazi obezvređivanja koji su rezultat jednog ili više događaja nastalih nakon inicijalnog priznavanja bilansnih potraživanja i
- objektivni podaci ukazuju da postoji mjerljivo smanjenje budućih tokova gotovine bilansnog potraživanja ili grupe potraživanja.

Iznosi očekivanih priliva po kreditu procjenjuju se na osnovu dokaza o planiranim novčanim tokovima dužnika (primarni izvori). Banka procjenjuje ispravku vrijednosti za svaki pojedinačno značajan plasman i tom prilikom se uzimaju u obzir finansijska pozicija korisnika kredita, održivost biznis plana, njegova sposobnost da poboljša svoje performanse u slučaju finansijskih teškoća, projektovani prihodi, raspoloživost drugih vrsta finansijske podrške i vrijednost kolaterala koja se može realizovati, kao i očekivani novčani tokovi. Ukoliko dođe do nekih novih informacija koje prema procjeni bitno mijenjaju kreditnu sposobnost klijenta, vrijednost kolaterala i izvjesnost ispunjenja obaveza klijenta prema Banci, vrši se vanredna procjena obezvrjeđenja plasmana. Procjena broja dana kašnjenja naplate određenog potraživanja od dužnika utvrđuje se sagledavanjem svih relevantnih dokaza o vremenu realizacije planiranih novčanih tokova dužnika, kao i iskustvenih podataka o kašnjenju u plaćanju tog dužnika.

U obračun očekivanih budućih novčanih tokova po osnovu kredita ulaze i sredstva od realizacije kolaterala (sekundarni izvori), ukoliko se procijeni da ne postoje objektivni dokazi da kredit može da bude namiren iz očekivanih budućih tokova iz redovnog poslovanja i da će realno biti namiren iz sredstava obezbjeđenja. U zavisnosti od vrste sredstava obezbjeđenja, iznos i očekivano vrijeme naplate definisano je Procedurom za upravljanje kolateralima.

U određenim slučajevima kada za to postoje objektivni dokazi, ukupna sadašnja vrijednost kredita predstavlja zbir sadašnje vrijednosti očekivanih budućih novčanih tokova po kreditu (primarni izvor) i sadašnje vrijednosti očekivanih budućih novčanih tokova po kolateralu (sekundarni izvor).

Na grupnoj osnovi:

- koja pripadaju grupi malih potraživanja (MMZK-materijalno manje značajni krediti),
- koja ne pripadaju grupi malih potraživanja (MZK) ako se procijeni da ne postoji dokaz obezvrjeđenja,
- kod kojih obračunom na pojedinačnoj osnovi nije utvrđen iznos ispravke vrijednosti bilansne aktive,
- po osnovu provizija iz platnog prometa i drugih potraživanja koja nemaju elemente za svođenje na sadašnju vrijednost (diskontovanje).

Grupu malih potraživanja čine potraživanja od onih dužnika čiji iznos ukupnih potraživanja (prije umanjenja za iznos ispravki vrijednosti bilansne aktive) na dan obračuna nije veći od 50.000 eura.

U drugoj fazi grupisanje kredita i bilansnih potraživanja vrši se u podgrupe prema sličnim karakteristikama u pogledu kreditnog rizika u zavisnosti od vrste klijenata i to na:

1. Pravna lica
2. Banke
3. Stanovništvo
 - fizička lica,
 - mikro privredni subjekti,
 - preduzetnici.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.7. Rezervisanja i obezvrjeđenje vrijednosti nenaplativih potraživanja (nastavak)

Obračun obezvrjeđenja finansijskih sredstava i rezervisanja za vanbilansne stavke (nastavak)

Procedura za obezvrjeđenje bilansne aktive podrazumijeva sljedeće kriterijume za procjenu bilansne aktive na grupnoj osnovi:

- Grupisanje kredita i potraživanja u bonitetne grupe prema sličnim karakteristikama u pogledu kreditnog rizika
- Procjena obezvrjeđenja na grupnoj osnovi
- Definisane procenata obezvrjeđenja na osnovu migracija kategorija rizičnosti
- Naplata potraživanja
- Utvrđivanje osnovice za obezvrjeđenje kredita i potraživanja
- Obračun obezvrjeđenja (ispravki vrijednosti) kredita i potraživanja

Procjena vjerovatnog gubitka po osnovu vanbilansnih stavki je postupak koji obuhvata procjenu nadoknadivosti budućih novčanih odliva za svaku preuzetu vanbilansnu obavezu i obračun iznosa vjerovatnog gubitka za svaku vanbilansnu stavku.

Na pojedinačnoj osnovi (individualna procjena):

- za vanbilansne stavke koje ne pripadaju grupi malih izloženosti (MZP) ako se procijeni da je došlo do većeg stepena vjerovatnoće (izvjesnosti) da će odliv sredstava biti zahtijevan od dužnika.

Na grupnoj osnovi:

- za vanbilansne stavke koje pripadaju grupi malih potraživanja (MMZP). U izuzetnim slučajevima radi se i pojedinačna procjena za MMZP.
- za potraživanja koja ne pripadaju grupi malih izloženosti (MZP) ako se procijeni da ne postoji vjerovatnoća (izvjesnost) da će odliv sredstava biti zahtijevan od potencijalnih dužnika.

Grupu malih izloženosti vanbilansne aktive čine izloženosti prema onim dužnicima čiji iznos ukupnih vanbilansne izloženosti (prije umanjena za iznos rezervisanja) na dan obračuna nije veći od 50.000 Eur.

Grupisanje vanbilansnih izloženosti vrši se po istom principu kao kod bilansne aktive.

Procjena vjerovatnog gubitka po osnovu vanbilansnih stavki (rezervisanja) na pojedinačnoj osnovi se vrši kontinuirano primjenom utvrđenih formalnih pravila, ali i primjenom realnog rasuđivanja. Za obračun rezervisanja primjenjuje se na sistematičan način i konzistentno tokom vremena. Kada je izvjesno očekivanje da će doći do odliva sredstava za izmirenje potencijalne obaveze, tada se procjenjuje iznos rezervisanja.

Prilikom procjene rezervisanja neophodno je uzeti u obzir:

- Neizvjesnost i rizike
- Sadašnju vrijednost očekivanih nenadoknadivih budućih novčanih odliva po vanbilansnim stavkama
- Buduće događaje koji nameću određene obaveze

Kod MFI Kontakt, kao pravnog prethodnika Banke, klasifikacija izloženosti, koje su u kategoriji malih kredita, je bila bazirana na danima kašnjenja, koji su bili u prosjeku ispod 15 dana tokom 2013. godine i 2014. godine do datuma transformacije u Banku. Na dan 31.12.2014. godine, ispravka vrijednosti kredita iznosi EUR 3 hiljade, imajući u vidu da je portfolio mlad i bez značajnih kašnjenja. Navedene ispravke odnose se na ispravke vrijednosti tri kredita fizičkih lica u C kategoriji koji su individualno ocjenjeni.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.7. Rezervisanja i obezvrjeđenje vrijednosti nenaplativih potraživanja (nastavak)

Obračun rezervacija za potencijalne gubitke

U skladu sa Odlukom o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom u bankama („Sl. list RCG“, br. 22/12, 55/12 i 57/13), krediti i druga aktiva izložena riziku klasifikuju se u sljedeće kategorije:

- kategorija A (dobra aktiva) – u koju se klasifikuju stavke za koje se procjenjuje da će u skladu sa ugovorom biti u cjelosti naplaćene
- kategorija B (aktiva sa posebnom napomenom) – sa podgrupama B1 i B2, u koje se klasifikuju stavke za koje postoji niska vjerovatnoća ostvarivanja gubitka, ali koje zahtijevaju posebnu pažnju, jer bi potencijalni rizik ukoliko ne bi bio adekvatno praćen, mogao da dovede do slabijih perspektiva u pogledu naplate
- kategorija C (substandardna aktiva) – sa podgrupama C1 i C2 za koje postoji visoka vjerovatnoća ostvarivanja gubitka, zbog jasno utvrđenih slabosti koje ugrožavaju naplatu
- kategorija D (sumnjiva aktiva) – u koju se klasifikuju stavke za koje je naplata u cjelosti, imajući u vidu kreditnu sposobnost zajmoprimca, vrijednost i mogućnost realizacije sredstava obezbjeđenja, malo vjerovatna
- kategorija E (gubitak) – u koju se klasifikuju stavke koje će biti u potpunosti nenaplative, ili će biti naplative u neznatnom iznosu.

Na osnovu klasifikacije stavki bilansne aktive i vanbilansne stavke, na mjesečnom nivou, Banka obračunava rezervacije za potencijalne gubitke, primjenom procenata iz sljedeće tabele:

Kategorija rizika	Na dan 31. decembra 2014. godine		Na dan 31. decembra 2013. godine	
	% Rezervisanja	Dani kašnjenja	% rezervisanja	Dani kašnjenja
A	-	<30	-	<30
B1	2	31-60	2	31-60
B2	7	61-90	7	61-90
C1	20	91-150	20	91-150
C2	40	151-270	40	151-270
D	70	271-365	70	271-365
E	100	>365	100	>365

Banka je dužna da utvrđuje razliku između iznosa rezervacija za potencijalne gubitke, obračunatog u skladu sa gore navedenom tabelom i zbira iznosa ispravke vrijednosti za stavke bilansne aktive i rezervisanja za vanbilansne stavke, izračunatog u skladu sa odredbama Odluke kojima se propisuje način vrednovanja stavki finansijskih sredstava primjenom MRS 39.

Pozitivna razlika između obračunatih rezervacija za potencijalne gubitke i zbira iznosa ispravki vrijednosti za stavke bilansne aktive i rezervisanja za vanbilansne stavke, predstavlja potrebne rezerve za procijenjene gubitke.

Banka je dužna da pri usvajanju godišnjeg računa, iz ostvarene dobiti u tekućoj godini ili neraspoređene dobiti iz prethodnih godina, prenese na račun rezervi za procijenjene gubitke po regulatornom zahtjevu iznos koji odgovara potrebnoj rezervi za procijenjene gubitke.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.8. Nekretnine, postrojenja, oprema i nematerijalna ulaganja

Nekretnine, postrojenja i oprema

Nekretnine, postrojenja i oprema iskazuju se po nabavnoj vrijednosti umanjenoj za akumuliranu ispravku vrijednosti. Nabavna vrijednost uključuje izdatke direktno pripisive nabavljenom sredstvu.

Nabavnu vrijednost čini vrijednost po fakturi dobavljača, uvećana za zavisne troškove po osnovu nabavke i troškove dovođenja sredstva u stanje funkcionalne pripravnosti.

Amortizacija se ravnomjerno obračunava na nabavnu vrijednost sredstava, s ciljem da se u potpunosti otpišu u toku njihovog korisnog vijeka trajanja. Obračun amortizacije počinje kada se sredstva stave u upotrebu.

	<u>Stopa u %</u>
Nekretnine	3,3
Kompjuterska oprema	20,0
Namještaj i druga oprema	15,0
Klimatizacioni system	10,0
Vozila	15,0

Period amortizacije počinje onda kada su sredstva raspoloživa za upotrebu. Dobici i gubici po osnovu otuđenja sredstva utvrđuju se kao razlika između novčanog priliva i knjigovodstvene vrijednosti i iskazuju se u bilansu uspjeha u okviru 'Ostalih prihoda/(rashoda)'.

Nematerijalna ulaganja

Nematerijalna ulaganja se iskazuju po trošku umanjenom za akumuliranu amortizaciju i umanjeње vrijednosti. Nematerijalna ulaganja predstavlja softver. Amortizacija se priznaje u bilansu uspjeha proporcionalnom metodom tokom procijenjenog korisnog vijeka.

	<u>Stopa u %</u>
Nematerijalna ulaganja	20,0-30,0

3.9. Ispravka vrijednosti materijalne i nematerijalne imovine

Na dan bilansa stanja, rukovodstvo Banke analizira vrijednosti po kojima je prikazana nematerijalna i materijalna imovina Banke. Ukoliko postoji indikacija da je neko sredstvo obezvrjeđeno, nadoknativ iznos te imovine se procjenjuje kako bi se utvrdio iznos obezvrjeđenja. Ukoliko je nadoknativ iznos nekog sredstva procijenjen kao niži od vrijednosti po kojoj je to sredstvo prikazano, postojeća vrijednost tog sredstva se umanjuje do visine nadoknativne vrijednosti.

Gubitak po osnovu obezvrjeđenja vrijednosti imovine priznaje se kao rashod tekućeg perioda i iskazuje se u okviru ostalih poslovnih rashoda. Ako naknadno dođe do situacije da gubitak zbog obezvrjeđenja priznat u ranijim godinama ne postoji ili se smanjio, vrijednost sredstva se povećava do revidirane procjene o njegovoj naknadivoj vrijednosti, ali tako da povećana vrijednost po kojoj se sredstvo vodi ne bude veća od vrijednosti po kojoj bi se sredstvo vodilo da nije bio u prethodnim godinama priznat utvrđeni gubitak zbog obezvrjeđivanja sredstava.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**3.10. Rezervisanja**

Rezervisanja se priznaju kada Banka ima važeću zakonsku ili izvedenu obavezu koja je rezultat prošlih događaja, kada je u većoj mjeri vjerovatno da će za podmirenje obaveze biti potreban odliv sredstava i kada se iznos obaveza može pouzdano procijeniti.

Rezervisanja se odmjeravaju po sadašnjoj vrijednosti izdataka potrebnih za izmirenje obaveza.

Rezervisanja se revidiraju na datum svakog bilansa stanja i koriguju tako da odražavaju najbolju sadašnju procjenu. Ukoliko više nije vjerovatno da će odliv sredstava koji generišu ekonomske koristi biti potreban za izmirenje date obaveze, rezervisanje se ukida preko bilansa uspjeha.

3.11. Naknade zaposlenima**Doprinosi kojima se obezbjeđuje socijalna sigurnost zaposlenih**

U skladu sa propisima koji se primjenjuju u Crnoj Gori, Banka je u obavezi da plaća doprinose državnim fondovima kojima se obezbjeđuje socijalna sigurnost zaposlenih. Ove obaveze uključuju doprinose za zaposlene na teret poslodavca u iznosima obračunatim po stopama propisanim relevantnim zakonskim propisima. Banka je, takođe, obavezna da od bruto plata zaposlenih obustavi doprinose i da ih, u ime zaposlenih, uplati tim fondovima. Doprinosi na teret poslodavca i doprinosi na teret zaposlenog se evidentiraju na teret rashoda perioda na koji se odnose.

Obaveze po osnovu otpremnina ili drugih dugoročnih naknada zaposlenima

U skladu sa Opštim kolektivnim ugovorom, Banka je u obavezi da prilikom odlaska u penziju zaposlenom isplati otpremninu u visini 6 prosječnih neto zarada zaposlenih u Banci koja važi u mjesecu u kojem se vrši isplata.

Pravo na navedenu naknadu je obično uslovljeno preostaloj dobi zaposlenog u radu do penzionisanja i/ili završetku minimalnog perioda rada. Očekivani troškovi tih naknada su nastali u periodu od zapošljavanja.

Banka vrši rezervisanje na bazi procijenjene sadašnje vrijednosti sredstava izdvojenih za otpremnine za odlazak u penziju nakon ispunjenih uslova.

Rezervisanja za otpremnine se obračunavaju se primenom metode projektovanja po jedinici prava, diskontovanjem procijenjenih budućih odliva. Aktuarski dobiti i gubici se priznaju u periodu u kojem su nastali u ostalom ukupnom rezultatu.

3.12. Finansijske obaveze

Finansijske obaveze se inicijalno priznaju po fer vrijednosti umanjenoj za nastale troškove transakcije. Finansijske obaveze se naknadno iskazuju po amortizovanoj vrednosti primenom metode efektivne kamatnes stope. Razlika između ostvarenog priliva (umanjenoj za troškove transakcije) i vrijednosti otplata, priznaje se u bilansu uspjeha u periodu korišćenja kredita primjenom metode efektivne kamatne stope.

3.13. Finansijske garancije

U redovnom poslovanju, Banka daje finansijske garancije, koje se sastoje od garancija, činidbenih garancija i mjenica. Finansijske garancije početno se priznaju u finansijskim izvještajima po fer vrijednosti, sa primljenom naknadom. Naknadno vrjednovanje obaveze banke, po svakoj garanciji vrši se po većoj od amortizovane naknade i najbolje procjene troška potrebnog za izmirenje obaveze koja može nastati kao rezultat date garancije.

Svako povećanje obaveze po osnovu finansijskih garancija se prenosi u bilans uspjeha. Primljena naknada je priznata u bilansu uspjeha po pravolinijskoj metodi, tokom čitavog vijeka trajanja garancije.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**3.14. Pravična (fer) vrijednost**

Fer vrijednost finansijskih instrumenata

Određivanje fer vrijednosti finansijske imovine i obaveza za koje ne postoji uočljiva tržišna cijena zahtjeva korišćenje različitih tehnika vrjednovanja. Za finansijske instrumente kojima se ne trguje često i koji imaju nisku cjenovnu transparentnost, fer vrijednost je manje objektivna i zahtijeva određene stepene varijacije u procjenjivanju koji zavise od likvidnosti, koncentracije, neizvjesnosti tržišnih faktora, cjenovnih pretpostavki i ostalih rizika koji utiču na određeni instrument.

Po procjeni rukovodstva Banke, knjigovodstvena vrijednost finansijskih sredstava i finansijskih obaveza objelodanjenih u finansijskim izvještajima aproksimira fer vrijednost na dan bilansa, uslijed toga što su u najvećem dijelu finansijska sredstva i finansijske obaveze nastale u 2014. godini nakon počeka rada Banke.

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI**4.1. Upravljanje rizicima**

Banka je u svome poslovanju izložena različitim rizicima od kojih su najznačajniji:

- kreditni rizik;
- tržišni rizik;
- rizik likvidnosti;
- operativni rizik.

Procedure za upravljanje rizicima su dizajnirane da identifikuju i analiziraju rizike, da definišu odgovarajuće limite i kontrole za upravljanje rizicima, kao i da prate izloženost Banke pojedinim rizicima. Procedure za upravljanje rizicima su predmet redovne kontrole u cilju adekvatnog odgovora na nastale promjene na tržištu, proizvodima i uslugama.

Sektor za upravljanje rizicima je odgovoran za praćenje izloženosti Banke pojedinim rizicima o čemu se mjesečno izvještava Odboru direktora. Pored toga, praćenje izloženosti Banke pojedinim rizicima je u nadležnosti Komiteta za upravljanje kreditnim rizikom i Komiteta za upravljanje aktivom i pasivom.

4.2. Kreditni rizik

Banka je izložena kreditnom riziku koji predstavlja rizik da dužnici neće biti u mogućnosti da dugovanja prema Banci izmire u potpunosti i na vrijeme. Banka vrši rezervisanja za gubitke po osnovu umanjenja vrijednosti, a koji se odnose na gubitke nastale na dan izvještaja o finansijskom položaju. Značajne promjene u privredi, odnosno stanju pojedinih privrednih grana koje čine osnov kreditnog portfolija Banke, mogle bi dovesti do gubitaka koji se razlikuju od gubitaka po osnovu kojih je izvršeno rezervisanje na dan izvještaja o finansijskom položaju. Stoga rukovodstvo Banke oprezno upravlja izloženošću kreditnom riziku.

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)**4.2. Kreditni rizik (nastavak)****4.2.1. Upravljanje kreditnim rizikom**

Izloženost kreditnom riziku ispoljava se kao rizik finansijskog gubitka koji nastaje kao posljedica nemogućnosti dužnika da ispuní sve ugovorene obaveze prema Banci. Banka upravlja preuzetim kreditnim rizikom tako što određuje limite u odnosu na velike kredite, pojedinačne korisnike kredita i povezana lica. Pomenuti rizici se kontinuirano prate i predmet su stalne kontrole.

U skladu sa limitima propisanim od strane Centralne banke Crne Gore, granska koncentracija kredita je predmet kontinuiranog praćenja.

Upravljanje izloženošću kreditnom riziku vrši se redovnom analizom sposobnosti korisnika kredita i potencijalnih korisnika kredita da otplaćuju obaveze po osnovu kamate i glavnice.

Preuzete i potencijalne obaveze po osnovu kredita

Primarna svrha ovih instrumenta je da se obezbijedi da sredstva budu dostupna klijentu u skladu sa zahtjevima. Garancije i aktivirani akreditivi predstavljaju neopozive garancije Banke da će izvršiti plaćanje u slučaju da klijent ne može da ispuní svoje obaveze prema trećim stranama, i stoga nose isti kreditni rizik kao i krediti. Dokumentarni i komercijalni akreditivi – koji predstavljaju pismenu izjavu o obavezi Banke preuzetoj u ime klijenta, a kojom se trećem licu daje ovlašćenje da kod Banke vuče mjenice do iznosa dogovorenog posebnim uslovima – su obezbijeđeni osnovnom isporukom robe na koju se odnose, te stoga, nose manji rizik nego direktna pozajmica.

4.2.2. Rezervisanja za gubitke po osnovu umanjenja vrijednosti u skladu sa MRS 39

Na dan izvještaja o finansijskom položaju Banka procjenjuje da li postoji bilo kakav objektivni dokaz da je došlo do umanjenja vrijednosti finansijskog sredstva ili grupe finansijskih sredstava, u skladu sa zahtjevima MRS 39.

Ukoliko Banka procijeni da se desio događaj koji negativno utiče na očekivane novčane tokove, izloženost se reklasifikuje iz zdravih u loše kredite/izloženosti. Banka je dužna da najmanje tromjesečno procjenjuje kvalitet aktive, utvrđuje da li postoji objektivni dokaz o obezvrijeđenju stavki bilansne aktive, odnosno vjerovatnog gubitka po osnovu vanbilansnih stavki.

Smatra se da postoji objektivni dokaz o obezvrijeđenju ako:

- finansijsko stanje dužnika koje ukazuje na znatne probleme u njegovom poslovanju (smanjenje rejtinga dužnika),
- neispunjavanje ugovornih obaveza, učestalo kašnjenje u otplati kamata/glavnice i drugih ugovorenih odredbi (dokazi o propustima ili kašnjenju u plaćanju),
- informacija o blokadi računa dužnika,
- ustupci koje Banka pruža dužniku usled ekonomskih i pravnih razloga (dokazi o odobrenom odlaganju naplate, restrukturiranju potraživanja i drugi odobreni ustupci usljed finansijskih teškoća u poslovanju dužnika),
- značajne poteškoće u poslovanju dužnika (dokazi o bankrotstvu, likvidaciji, stečaju, finansijskoj reorganizaciji dužnika, šteti koju je dužnik pretrpio usljed dejstva više sile, gubitku licence, promjeni menadžmenta i dr.),
- unutrašnji i spoljni faktori koji mogu uticati na naplativost potraživanja (dokazi o nepovoljnim promjenama uslova poslovanja u nekim privrednim granama koji se odražavaju na platežnu sposobnost dužnika, kao i privredne grane, dokazi o makroekonomskim kretanjima: pad tražnje, pad cijena, deficit budžeta, poslovanje u uslovima krize ili recesije i sl.),
- lokalni ekonomski faktori koji uzrokuju probleme u naplati.

Ukoliko postoje objektivni dokazi za umanjenje vrijednosti izloženosti vrši se testiranje, i u slučaju potrebe, računovodstveno priznavanje ispravke vrijednosti bilansne aktive odnosno vjerovatnog gubitka po vanbilansnim stavkama. Cilj je da se finansijska sredstva u bilansima banke prikažu po fer vrijednosti i da se prikaže očekivani gubitak zbog djelimičnog ili potpunog nedostatka naplate potraživanja. Obezvrijeđenje ili gubitak po lošoj izloženosti postoji odmah kada se ustanovi da nije moguće naplatiti cjelokupno potraživanje.

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)**4.2. Kreditni rizik (nastavak)****4.2.3. Maksimalna izloženost kreditnom riziku po bilansnim i vanbilansnim stavkama**

Sljedeća tabela prikazuje maksimalnu izloženost kreditnom riziku bilansnih i vanbilansnih pozicija:

	<i>U hiljadama EUR</i>	
	31. decembar 2014	31. decembar 2013
Bilansne stavke		
Kreditni i potraživanja od banaka	2.800	-
Kreditni i potraživanja od klijenata	11.313	2.170
	14.113	2.170
Vanbilansne stavke		
Finansijske garancije	812	-
Činidbene garancije	265	-
Nepovučene kreditne linije	205	-
	1.282	-
Maksimalna izloženost kreditnom riziku	15.395	2.170

Upravljanje kreditnim rizikom ostvaruje sektor za upravljanje rizicima u skladu sa usvojenom Strategijom upravljanja rizicima, Politikom upravljanja kreditnim rizikom, Procedurom upravljanja kreditnim rizikom, Procedurom za utvrđivanje ispravke vrijednosti bilansne aktive i rezervi za gubitke po vanbilansnim stavkama, Procedurom upravljanja kolateralima te drugim aktima kojima je regulisano upravljanje kreditnim rizikom. Kreditnim rizikom se upravlja kroz jasno propisane procedure identifikacije, mjerenja, kontrole i mitigacije te monitoring kreditnog rizika. Za mjerenje kreditnog rizika se koristi analiza bonitetnosti, razvijeni interni scoring Banke, klasifikacija u skladu sa regulatornim zahtjevima te ispravke vrijednosti u skladu sa međunarodnim računovodstvenim i standardima finansijskog izvještavanja. Sektor upravljanja rizicima daje mišljenje na kreditne prijedloge, verifikuje klasifikaciju izloženosti i ocjenu na bazi internog scoringa, verifikuje ispravke vrijednosti te daje mišljenja na kvalitet predloženog kolaterala. Sektor upravljanja rizicima minimalno jednom mjesečno, za protekli mjesec odnosno kvaratal, izvještava Odbor direktora o svim relevantnim pokazateljima koji se odnose na upravljanje kreditnim rizikom na nivou izloženosti I na nivou portfolio.

Izloženost kreditnom riziku se djelimično kontroliše pribavljanjem instrumenata obezbjeđenja i garancija pravnih i fizičkih lica. Pored toga, sva fizička lica su u obavezi da svoju mjesečnu zaradu primaju preko tekućeg računa kod Banke, u cilju smanjenja kreditnog rizika.

Tipovi instrumenata obezbjeđenja su:

- depoziti;
- pravo zaloge na industrijskim mašinama, hartijama od vrijednosti, zalihama i vozilima;
- hipoteke na nepokretnostima i fiducijarni prenos vlasništva;
- mjenice;
- ovlašćenja;
- administrativne zabrane;
- žiranti i
- polise osiguranja.

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

4.2. Kreditni rizik (nastavak)

4.2.4. Kvalitet finansijskih plasmana

Kvalitet finansijskih sredstava izloženih kreditnom riziku prikazan je kako sledi:

	Neobezvrijeđeni nedospjeli	Neobezvrijeđeni dospjeli	Pojedinačno procijenjeni	Ukupno bruto	U hiljadama EUR	
					Ukupna ispravka vrijednosti	Ukupno neto
31. decembar 2014. godine						
Stambeni krediti	1.387	157	-	1.544	-	1.544
Potrošački krediti	924	26	-	950	-	950
Mikrokrediti	1.109	378	6	1.493	3	1.490
Kreditni dati srednjim i malim privatnim preduzećima	6.416	518	-	6.934	-	6.934
Kreditni dati državnim preduzećima	395	-	-	395	-	395
Kreditni i potraživanja od banaka	2.800	-	-	2.800	-	2.800
Vanbilansna aktiva	1.282	-	-	1.282	-	1.282
	14.313	1.079	6	15.398	3	15.395

	Neobezvrijeđeni nedospjeli	Neobezvrijeđeni dospjeli	Pojedinačni procijenjeni	Ukupno bruto	U hiljadama EUR	
					Ukupna ispravka vrijednosti	Ukupno neto
31. decembar 2013. godine						
Stambeni krediti	-	-	-	-	-	-
Potrošački krediti	383	-	-	383	-	383
Mikrokrediti	945	-	-	945	-	945
Kreditni dati srednjim i malim privatnim preduzećima	842	-	-	842	-	842
Kreditni dati državnim preduzećima	-	-	-	-	-	-
	2.170	-	-	2.170	-	2.170

Neobezvrijeđena nedospjela finansijska sredstva uključuju plasmane kod kojih ne postoji kašnjenje u plaćanju, na dan 31. decembra 2014. godine.

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

4.2. Kreditni rizik (nastavak)

4.2.4. Kvalitet finansijskih plasmana (nastavak)

a) Dospjeli ali pojedinačno neobezvrijeđeni krediti i plasmani

	Do 30 dana kašnjenja	Od 31 do 60 dana kašnjenja	Od 61 do 90 dana kašnjenja	Od 91 do 180 dana kašnjenja	Od 181 do 365 dana kašnjenja	Od 1 do 5 godina kašnjenja	Preko 5 godina kašnjenja	Ukupno
31. decembar 2014. godine								
Stambeni krediti	157	-	-	-	-	-	-	157
Potrošački krediti	26	-	-	-	-	-	-	26
Mikrokrediti	337	40	1	-	-	-	-	378
Kreditni datumi srednjim i malim privatnim preduzećima	518	-	-	-	-	-	-	518
	1.038	40	1	-	-	-	-	1.079
31. decembar 2013. godine	-	-	-	-	-	-	-	-

b) Fer vrijednost sredstava obezbjeđenja

	U hiljadama EUR	
	31. decembar 2014.	31. decembar 2013.
Novčani depozit	403	-
Zaloga	23	1.108
Hipoteke	14.702	2.257
Mjenice	143.026	8.967
Administrativne zabrane	659	484
Ostalo	15	-
Ukupno	158.828	12.816

Nekretnine koje se uzimaju kao kolateral su stambeni prostori, porodične stambene zgrade, poslovni objekti, poslovni prostori i zemljište zavisno od lokacije i njegove buduće namjene.

c) Restruktuirani krediti i plasmani

Banka zajmoprimcu restruktuirala kredit ako, zbog pogoršanja dužnikove kreditne sposobnosti, omogućiti:

- produženje roka otplate za glavnice ili kamatu,
- smanji kamatnu stopu na odobreni kredit,
- smanji iznos duga, glavnice ili kamate ili
- napravi druge slične pogodnosti koje olakšavaju finansijsku poziciju zajmoprimca.

U slučaju potrebe za restrukturiranjem kredita Banka vrši finansijsku analizu zajmoprimca i procjenjuje mogućnosti zajmoprimca, nakon restrukturiranja kredita, da ostvari novčane tokove koji će biti dovoljni za otplatu glavnice i kamate kredita.

Banka u toku 2014. godine i 2013. godine nije imala restrukturiranih kredita.

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

4.2. Kreditni rizik (nastavak)

4.2.4. Kvalitet finansijskih plasmana (nastavak)

d) Geografska koncentracija

Geografska koncentracija izloženosti Banke kreditnom riziku je prikazana u sljedećoj tabeli:

	<i>U hiljadama EUR</i>			
	Crna Gora	Evropska Unija	SAD	Ukupno
Kredit i potraživanja od banaka	-	2.734	66	2.800
Kredit i potraživanja od klijenata	11.313	-	-	11.313
Vanbilansna aktiva	1.282	-	-	1.282
31. decembar 2014. godine	12.595	2.734	66	15.395
Kredit i potraživanja od banaka	-	-	-	-
Kredit i potraživanja od klijenata	2.170	-	-	2.170
Vanbilansna aktiva	-	-	-	-
31. decembar 2013. godine	2.170	-	-	2.170

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE ZA 31. DECEMBAR 2014.GODINE

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

4.2. Kreditni rizik (nastavak)

4.2.4. Kvalitet finansijskih plasmana (nastavak)

e) Industrijska koncentracija

Koncentracija po djelatnostima izloženosti Banke kreditnom riziku, prikazana je u sljedećoj tabeli:

	<i>U hiljadama EUR</i>									
	Finansije	Transport, saobraćaj i telekomunikacije	Usluge, turizam i ugostiteljstvo	Trgovina	Građevinarstvo	Administracija	Trgovina nekretninama	Ostalo	Fizička lica	Ukupno
Kreditni i potraživanja od banaka	2.800	-	-	-	-	-	-	-	-	2.800
Kreditni i potraživanja od klijenata	5	133	64	5.526	1.011	10	208	367	3.989	11.313
Vanbilansna aktiva				782				500		1.282
31. decembar 2014. godine	2.805	133	64	6.308	1.011	10	208	867	3.989	15.395
Kreditni i potraživanja od klijenata	4	193	26	412	37	9	-	161	1.328	2.170
31. decembar 2013. godine	4	193	26	412	37	9	-	161	1.328	2.170

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2014. GODINE**

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

4.2. Kreditni rizik (nastavak)

4.2.5. Vanbilansna evidencija

Ročnost vanbilansnih stavki po kojima je Banka izložena kreditnom riziku je sljedeća:

	<u>Nepovučene kreditne linije</u>	<u>Garancije</u>	<u>Ukupno</u>
Do 1 godine	205	352	557
Od 1 do 5 godina	-	725	725
31. decembar 2014. godine	205	1.077	1.282
31. decembar 2013. godine	-	-	-

4.3. Tržišni rizik

Banka je izložena tržišnim rizicima. Tržišni rizici se javljaju u slučaju otvorenih pozicija, a zbog promjene kamatnih stopa i promjene kursa valute.

4.3.1. Devizni rizik

Upravljanje deviznim rizikom je definisano Strategijom upravljanja rizicima i Politikom upravljanja valutnim rizikom. U ovim aktima je definisan način na koji banka identifikuje, mjeri, kontroliše i ublažava te nadzire devizni rizik. Mjerenje deviznog rizika se vrši mrimjenom GAP analize za devizni rizik, dok je kontrola uspostavljena kroz system limitiranja dugih, kratkih i neto pozicija pojedinačno po valutama i agregatno posmatrano. Na dnevnoj osnovi sektor likvidnosti izvještava sektor upravljanja rizicima o iznosu i karakteru valutnih pozicija. Sektor upravljanja rizicima na mjesečnoj osnovi izvještava Odbor direktora o svim bitnim aspektima upravljanja deviznim rizikom.

Finansijska pozicija i novčani tokovi Banke su izloženi efektima promjena kursa valuta. Izloženost deviznom riziku se redovno prati putem usklađivanja sa limitima propisanim od strane Centralne banke Crne Gore.

Izloženost riziku od promjena kursa valuta prikazana je u sljedećoj tabeli:

U hiljadama EUR	<u>RSD</u>	<u>USD</u>	<u>GBP</u>	<u>CHF</u>	<u>Ostalo</u>	<u>Ukupno</u>
Devizna sredstva	-	161	11	29	-	201
Obaveze u devizama	-	-	-	(18)	-	(18)
Neto otvorena pozicija:						
- 31. decembra 2014. godine	-	161	11	11	-	183
- 31. decembra 2013. godine	-	-	-	-	-	-
% osnovnog kapitala:						
- 31. decembra 2014. godine	-	3,40%	0,23%	0,23%	-	
- 31. decembra 2013. godine	-	-	-	-	-	
Agregatna otvorena pozicija:						
- 31. decembra 2014. godine	183					
- 31. decembra 2013. godine	-					
% osnovnog kapitala:						
- 31. decembra 2014. godine	3,87%					
- 31. decembra 2013. godine	0%					

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

4.3. Tržišni rizik (nastavak)

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2014. GODINE**
4.3.1. Devizni rizik (natsavak)

Upravljanje izloženosti deviznom riziku, pored analize potraživanja i obaveza Banke iskazanih u stranoj valuti, uključuje i analizu osjetljivosti na promjene deviznog kursa. U sljedećoj tabeli je prikazan scenario promjene deviznog kursa u rasponu od +10% do -10% u odnosu na EUR.

	Ukupno	Iznos u stranoj valuti	U hiljadama EUR Promjena kursa	
			10%	-10%
Sredstva				
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	4.835	135	14	(14)
Kredit i potraživanja od banaka	2.800	66	7	(7)
Ukupno sredstva	7.635	201	21	(21)
Obaveze				
Depoziti klijenata i banaka	10.524	18	2	(2)
Ukupno obaveze	10.524	18	2	(2)
Neto izloženost deviznom riziku:				
- 31. decembar 2014. godine			19	(19)
- 31. decembar 2013. godine			-	-

Na dan 31. decembra 2014. godine, pod pretpostavkom da su svi ostali parametri nepromijenjeni promjenom deviznog kursa EUR u odnosu na ostale valute za +10% odnosno -10%, dobit Banke bi se povećala, odnosno smanjila za iznos od EUR 19 hiljada EUR (31. decembar 2013. godine: nije bilo bilansnih stavki u stranoj valuti). Uzrok male izloženosti Banke promjeni deviznog kursa je činjenica da je najveći dio potraživanja i obaveza Banke izražen u EUR.

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2014. GODINE**
4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)
4.3. Tržišni rizik (nastavak)
4.3.2. Rizik od promjene kamatnih stopa

Rizik od promjene kamatnih stopa predstavlja rizik da će budući novčani tokovi finansijskog instrumenta biti podložni oscilacijama usljed promjenljivih kamatnih stopa na tržištu. Kamatni rizik fer vrijednosti predstavlja rizik da će vrijednost finansijskog instrumenta biti podložna oscilacijama usljed promjenljivih kamatnih stopa na tržištu. Banka je izložena efektima promjene važećih kamatnih stopa na tržištu i to po osnovu rizika od promjene kamatnih stopa na novčane tokove. Kao posljedica takvih promjena može doći do povećanja kamatnih marži, međutim, one mogu umanjiti dobit ili dovesti do gubitka u slučaju neočekivanih kretanja. Kamatne stope se zasnivaju na tržišnim stopama tako da Banka redovno vrši ponovno određivanje cijena.

Naredna tabela prikazuje kamatonosna i nekamatonosna sredstva i obaveze Banke na dan 31. decembra 2014. godine:

	<i>U hiljadama EUR</i>		
	Kamato- nosno	Nekamato- nosno	Ukupno
SREDSTVA			
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	468	4.367	4.835
Kredit i potraživanja od banaka	66	2.734	2.800
Kredit i potraživanja od klijenata	11.313	-	11.313
Ukupna sredstva	11.847	7.101	18.948
OBAVEZE			
Depoziti klijenata i banaka	10.154	404	10.558
Pozajmljena sredstva od ostalih klijenata	3.989	-	3.989
Ukupno obaveze	14.143	404	14.547
Izloženost riziku od promjene kamatnih stopa:			
- 31. decembar 2014. godine	(2.296)	6.697	4.401
- 31. decembar 2013. godine	1.742	91	1.833

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2014. GODINE**
4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)**4.3. Tržišni rizik (nastavak)****4.3.2. Rizik od promjene kamatnih stopa (nastavak)**

Izloženost riziku od promjene kamatnih stopa na dan 31. decembra 2014. godine prikazana je u sljedećoj tabeli:

	Do mjesec dana	Od 1 do 3 mjeseca	Od 3 do 6 mjeseci	Od 6 do 12 mjeseci	U hiljadama EUR	
					Preko 1 godine	Ukupno
Kamatno osjetljiva aktiva						
Kamatonosni depoziti u ostalim institucijama	468	-	-	-	-	468
Kredit i potraživanja od klijenata	272	808	1.328	2.076	6.910	11.394
Ukupno	740	808	1.328	2.076	6.910	11.862
% od ukupne kamatonosne Aktive	55,72%	11,14%	5,77%	7,35%	20,02%	100%
Kamatno osjetljiva pasiva						
Kamatonosni depoziti banaka i klijenata	3.945	283	9	773	5.514	10.524
Kamatonosne pozajmice	-	-	-	500	3.500	4.000
Ukupno	3.945	283	9	1.273	9.014	14.524
% od ukupne kamatonosnih Obaveza	27,16%	1,95%	24,16%	8,76%	37,96%	100%
Izloženost riziku od promjene kamatnih stopa:						
- 31. decembra 2014. Godine	(3.205)	525	1.319	803	(2.104)	(2.662)
- 31. decembra 2013. Godine	333	414	268	227	500	1.742
Kumulativni GAP:						
- 31. decembra 2014. Godine	(3.205)	(2.680)	(1.361)	(558)	(2.662)	
- 31. decembra 2013. Godine	333	747	1.015	1.242	1.742	

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2014. GODINE**

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

4.3. Tržišni rizik (nastavak)

4.3.2. Rizik od promjene kamatnih stopa (nastavak)

U toku procesa upravljanja rizikom od promjene kamatnih stopa, Banka vrši analizu osjetljivosti promjena potraživanja i obaveza sa varijabilnim kamatnim stopama. U sljedećoj tabeli je prikazan efekat promjene varijabilnih kamatnih stopa za potraživanja i obaveze iskazane u EUR u rasponu od +0.4% p.p. do -0.4% p.p.

	<i>U hiljadama EUR</i>		
	Neto efekat kao rezultat promjene kamatnih stopa		
	2014.	+0.4 b.p. EUR KS	-0.4 b.p. EUR KS
Sredstva			
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	468	-	-
Kredit i potraživanja od banaka	66	-	-
Kredit i potraživanja od klijenata	11.313	-	-
	11.847	-	-
Obaveze			
Depoziti klijenata	10.524	-	-
Pozajmljena sredstva od ostalih klijenata	4.000	14	(14)
	14.524	14	(14)
Neto izloženost riziku od promjene kamatnih stopa: - 31. decembar 2014. godine		14	(14)

Ako su svi ostali parametri nepromijenjeni, povećanjem, odnosno smanjenjem varijabilne kamatne stope za potraživanja i obaveze u EUR za 0.4 p.p., dobit Banke bi se povećala, odnosno smanjila, za iznos od EUR 14 hiljada.

4.4. Rizik likvidnosti

Rizik likvidnosti predstavlja rizik da Banka neće moći obezbijediti dovoljno novčanih sredstava za izmirenje obaveza u trenutku njihove dospelosti, ili rizik da će Banka za izmirivanje dospjelih obaveza morati obezbjeđivati novčana sredstva po razumnoj cijeni i blagovremeno.

Usklađenost i kontrolisana neusklađenost dospjeća i kamatnih stopa po osnovu sredstava i obaveza su od velikog značaja za rukovodstvo Banke. Nije uobičajeno da Banka ima kompletno usklađenu poziciju, budući da poslovne transakcije često imaju neodređen rok dospjeća i da su različitih vrsta. Neusklađena pozicija potencijalno povećava profitabilnost, ali i povećava rizik od gubitka.

Dospjeća sredstava i obaveza i sposobnost Banke da po prihvatljivim troškovima obezbijedi izvore sredstava po dospelosti obaveza, važan su činilac u procjeni likvidnosti Banke i njene izloženosti promjenama kamatnih stopa i kurseva.

Potrebe za likvidnošću za pokrivanje garancija su znatno manje od iznosa preuzetih obaveza, budući da Banka ne očekuje da treća strana povuče ugovorena sredstva. Ukupni neizmireni iznos ugovorne obaveze kojom se odobrava kredit sa produženim rokom dospjeća ne mora nužno dovesti do budućih zahtjeva za likvidnim sredstvima, s obzirom da će mnoge od ovih obaveza isteći ili biti okončane bez finansiranja.

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2014. GODINE**
4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)
4.4. Rizik likvidnosti (nastavak)

Na dan 31. decembra 2014. godine Banka je upravljala rizikom likvidnosti u skladu sa usvojenom Strategijom upravljanja rizicima i Politikom upravljanja rizikom likvidnosti. U januaru 2015. godine je usvojena Procedura upravljanja rizikom likvidnosti. U ovim dokumentima je su razrađene sve faze upravljanja rizikom likvidnosti: identifikacija, mjerenje, kontrola i monitoring rizika likvidnosti. Za mjerenje rizika likvidnosti Banka koristi GAP analizu i stresno testiranje. Na osnovu Procedure upravljanja rizikom razvijena su metodologije za utvrđivanje razlike između stvarne i ugovorene ročnosti depozita na osnovu kojih Banka razvrstava depozite po viđenju u pojedine vremenske razrede. Praćenje rizika likvidnosti je razvijeno na dnevnoj osnovi kroz set izvještaja koje generiše sector likvidnosti, a koje verifikuje sector upravljanja rizicima. Pored dnevnog praćenja rizik likvidnosti se prati na desetodnevnoj i mjesečnoj osnovi kroz sistem izvještavanja supervizora i Odbora direktora. Projekcije likvidnosti se naknadno testiraju na dnevnoj i mjesečnoj osnovi.

Banka je izložena dnevnim zahtjevima za povlačenje sredstava od strane komitenata, koji utiču na raspoloživa novčana sredstava sa tekućih računa i depozita. Banka nema potrebu da održava nivo novčanih sredstva da bi izašla u susret svim potencijalnim zahtjevima, procjenjujući da se minimalni nivo reinvestiranja dospjelih sredstava može sa sigurnošću predvidjeti.

Ročna usklađenost finansijske aktive i finansijskih obaveza po preostalom ugovorenom roku dospjeća sa stanjem na dan 31. decembra 2014. godine prikazana je u pregledu koji slijedi:

	<i>U hiljadama EUR</i>						
	Do mjesec dana	Od 1 do 3 mjeseca	Od 3 do 6 mjeseci	Od 6 do 12 mjeseci	Od 1 do 5 godina	Preko 5 godina	Ukupno
Finansijska aktiva							
Novčana sredstva i računi							
depozita kod centralnih banaka	4.835	-	-	-	-	-	4.835
Kredit i potraživanja od banaka	2.800	-	-	-	-	-	2.800
Kredit i potraživanja od klijenata	261	799	1.312	2.058	5.959	924	11.313
Ukupno	7.896	799	1.312	2.058	5.959	924	18.948
Finansijske obaveze							
Depoziti klijenata i banaka	3.945	283	9	773	5.499	15	10.524
Pozajmljena sredstva od banaka i ostalih klijenata	-	-	-	500	3.500	-	4.000
Ostale finansijske obaveze	149	101	108	84	35	-	477
Ukupno	4.094	384	117	1.357	9.034	15	15.001
Ročna neusklađenost							
- 31. decembra 2014. godine	3.802	415	1.195	701	(3.075)	909	3.947
- 31. decembra 2013. godine	416	414	268	235	500	-	1.833
Kumulativni GAP:							
- 31. decembra 2014. godine	3.802	4.217	5.412	6.113	3.038	3.947	
- 31. decembra 2013. godine	416	830	1.098	1.333	1.833	1.833	
% od ukupnog izvora sredstva							
- 31. decembra 2014. godine	25,4%	28,2%	36,3%	41,1%	20,8%	26,9%	
- 31. decembra 2013. godine	97,2%	193,9%	256,5%	311,4%	428,3%	428,3%	

Likvidnost Banke kao njena sposobnost da u roku izvršava dospjele obaveze, zavisi sa jedne strane od bilansne strukture, a sa druge strane od usklađenosti tokova priliva i odliva sredstava.

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)
4.4. Rizik likvidnosti (nastavak)

Ročna usklađenost finansijske aktive i finansijskih obaveza po očekivanom roku dospjeća sa stanjem na dan 31. decembra 2014. godine prikazana je u pregledu koji slijedi:

U hiljadama EUR

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2014. GODINE**

	Do mjesec dana	Od 1 do 3 mjeseca	Od 3 do 6 mjeseci	Od 6 do 12 mjeseci	Od 1 do 5 godina	Preko 5 godina	Ukupno
Finansijska aktiva							
Novčana sredstva i računi							
depozita kod centralnih banaka	4.835	-	-	-	-	-	4.835
Kreditni i potraživanja od banaka	2.800	-	-	-	-	-	2.800
Kreditni i potraživanja od klijenata	261	799	1.312	2.058	5.959	924	11.313
Ukupno	7.896	799	1.312	2.058	5.959	924	18.948
Finansijske obaveze							
Depoziti klijenata i banaka	1.565	693	459	1.163	6.179	465	10.524
Pozajmljena sredstva od banaka i ostalih klijenata	-	-	-	500	3.500	-	4.000
Ostale finansijske obaveze	149	101	108	84	35	-	477
Ukupno	1.714	794	567	1.747	9.714	465	15.001
Ročna neusklađenost							
- 31. decembra 2014. godine	6.182	5	745	311	(3.755)	459	3.947
- 31. decembra 2013. godine	416	414	268	235	500	-	1.833
Kumulativni GAP:							
- 31. decembra 2014. godine	6.182	6.187	6.932	7.243	3.488	3.947	
- 31. decembra 2013. Godine	416	830	1.098	1.333	1.833	1.833	
% od ukupnog izvora sredstva							
- 31. decembra 2014. godine	41,3%	41,4%	46,5%	48,6%	23,8%	26,9%	
- 31. decembra 2013. godine	97,2%	193,9%	256,5%	311,4%	428,3%	428,3%	

4.5. Fer vrijednost finansijskih sredstava i obaveza

Na dan 31. decembra 2014. godine i 31. decembra 2013. godine Banka nema finansijskih sredstava inicijalno klasifikovanih po fer vrijednosti.

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2014. GODINE**

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

4.5. Fer vrijednost finansijskih sredstava i obaveza (nastavak)

	<i>U hiljadama EUR</i>			
	Knjigovodstvena vrijednost		Fer vrijednost	
	2014.	2013.	2014.	2013.
Finansijska sredstva				
Kredit i potraživanja od banaka	2.800	-	2.800	-
Kredit i potraživanja od klijenata	11.313	2.170	11.313	2.170
Finansijske obaveze				
Depoziti klijenata	10.524	-	10.524	-
Pozajmljena sredstva od ostalih klijenata	4.000	420	4.000	420
Ostale obaveze	477	8	477	8

Prilikom procjene pravične vrijednosti finansijskih instrumenata za koje se može utvrditi ovakva vrijednost primijenjeni su sljedeći metodi i pretpostavke:

a) Kredit i potraživanja od banaka

Potraživanja od drugih banaka obuhvataju međubankarske plasmane i pozicije u procesu naplate.

Pravična vrijednost plasmana sa varijabilnom kamatnom stopom i prekonoćnih depozita je približno jednaka knjigovodstvenoj vrijednosti ovih finansijskih sredstava iskazanoj na dan izvještaja o finansijskoj poziciji.

b) Kredit i potraživanja od klijenata

U cilju utvrđivanja pravične vrijednosti kredita klijentima sa fiksnom kamatnom stopom iskazanih po amortizovanoj vrijednosti, izvršeno je poređenje kamatnih stopa po kojima su krediti odobravani klijentima sa raspoloživim informacijama o preovlađujućim tržišnim kamatnim stopama u bankarskom sektoru Crne Gore, odnosno prosječnim ponderisanim kamatnim stopama po djelatnostima.

Rukovodstvo Banke smatra da kamatne stope Banke ne odstupaju značajno od preovlađujućih tržišnih kamatnih stopa u bankarskom sektoru Crne Gore, te shodno tome pravična vrijednost kredita klijentima obračunata kao sadašnja vrijednost budućih novčanih tokova diskontovanih primjenom važećih tržišnih stopa, odnosno prosječnih ponderisanih kamatnih stopa za bankarski sektor, ne odstupaju značajno od iskazanih knjigovodstvenih vrijednosti kredita na dan izvještaja o finansijskom položaju.

d) Depoziti i obaveze po kreditima

Za depozite po viđenju, kao i depozite sa preostalim rokom dospjeća kraćim od godinu dana, pretpostavka je da procijenjena pravična vrijednost ne odstupaju značajno od knjigovodstvenih vrijednosti.

Procijenjena fer vrijednost kamatonosnih depozita sa fiksnom kamatnom stopom i preostalim rokom dospjeća preko godinu dana, bez navedene tržišne cijene bazira se na diskontovanom toku gotovine primjenom važeće kamatne stope na nove obaveze sa sličnim preostalim dospjećem. Prema mišljenju rukovodstva kamatne stope Banke su usklađene sa važećim tržišnim kamatnim stopama, i shodno tome iznosi u finansijskim iskazima odražavaju realnu vrijednost koja u datim okolnostima najvjerođostojnije odražava pravičnu vrijednost navedenih finansijskih instrumenata.

Za pravičnu vrijednost obaveza po kreditima sa varijabilnom kamatnom stopom pretpostavka je da aproksimira knjigovodstvenoj vrijednosti ovih obaveza na dan izvještavanja.

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2014. GODINE**

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

4.6. Upravljanje kapitalom

Upravljanje kapitalom ima za cilj:

- usaglašenost sa propisima regulatora,
- zaštitu sposobnosti Banke da održi stalnost poslovanja kako bi bila u mogućnosti da obezbijedi isplate akcionarima i naknade ostalim vlasnicima, i
- obezbjeđenje kapitala za podršku daljeg razvoja Banke.

Rukovodstvo Banke vrši kontrolu adekvatnosti kapitala korišćenjem metodologije i limita propisanih od strane Centralne banke Crne Gore (Sl. list CG, br. 60/08, 41/09 i 55/12). Banka kvartalno dostavlja izvještaje o stanju i strukturi kapitala Centralnoj banci Crne Gore.

Sopstvena sredstva Banke sastoje se od:

- osnovnog kapitala (uplaćeni akcijski kapital, neraspoređena dobit iz prethodnih godina, umanjena za gubitak iz tekuće godine);
- umanjenog za nematerijalna ulaganja, pozitivnu razliku između iznosa obračunatih rezervacija za potencijalne gubitke i zbira iznosa ispravke vrijednosti za stavke bilansne aktive i rezervisanja za vanbilansne stavke.

Iznos sopstvenih sredstava mora uvijek biti jednak ili veći od:

- a) minimalnog novčanog dijela osnovnog kapitala u iznosu od EUR 5 miliona, kao što propisuje Zakon o bankama,
- b) ukupnog iznosa potrebnog kapitala za sve rizike.

Zbog visine ostvarenog gubitka od 600 hiljada EUR, kao i trajanja postupka dokapitalizacije, Banka je na dan 1. decembar 2014. godine imala nivo sopstvenih sredstva ispod propisanog minimuma.

Kako bi se podržao nastavak poslovanja Banke i obezbijedilo da sopstvena sredstva Banke budu iznad zakonski definisanog minimuma, dana 30. decembra 2014. godine na vanrednoj sjednici Skupštine akcionara Banke donijeta je odluka o povećanju akcijskog kapitala emisijom akcija u iznosu EUR 2.500 hiljada, dok je registracija dokapitalizacije sprovedena kod Centralne depozitne agencije 6. aprila 2015. godine (Napomena 22), što je nivo sopstvenih sredstva povećalo iznad zakonskog minimuma. Nakon dokapitalizacije, na dan 30. aprila 2015. godine, sopstvena sredstva Banke iznose EUR 6.379 hiljada.

Rizična aktiva se sastoji od stavki aktive i kreditnih ekvivalenata vanbilansnih stavki aktive Banke koje su izložene riziku. Kreditni ekvivalenti vanbilansnih stavki aktive predstavljaju iznos koji je rezultat množenja knjigovodstvene vrijednosti vanbilansnih stavki aktive sa propisanim faktorima konverzije. Ukupnu rizikom ponderisanu aktivu čini zbir stavki aktive bilansa i kreditnih ekvivalenata vanbilansnih stavki aktive izloženih riziku (rizična aktiva Banke), klasifikovanih u određene kategorije i pomnoženih sa odgovarajućim propisanim ponderima rizika.

U skladu sa propisima Centralne banke Crne Gore, Banka je obavezna da održava minimalan stepen adekvatnosti kapitala, izražen koeficijentom solventnosti kapitala od 10%. Banka je dužna da obim svog poslovanja uskladi sa propisanim pokazateljima, odnosno da obim i strukturu svojih rizičnih plasmana uskladi sa Zakonom o bankama i propisima Centralne banke Crne Gore. Na dan 31. decembra 2014. godine, koeficijent solventnosti obračunat od strane Banke u finansijskim izvještajima iznosi 34,3%.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2014. GODINE

5. PRIHODI I RASHODI KAMATA I SLIČNI PRIHODI I RASHODI

a) Prihodi od kamata i slični prihodi

<i>U hiljadama EUR</i>	<u>2014</u>	<u>2013</u>
Kreditni:		
- privrednim društvima	190	141
- preduzetnicima	2	4
- fizičkim licima	301	212
	<u>493</u>	<u>357</u>

b) Rashodi kamata i slični rashodi

<i>U hiljadama EUR</i>	<u>2014</u>	<u>2013</u>
Depoziti:		
- privrednih društava	16	-
- fizičkih lica	30	-
	<u>46</u>	<u>-</u>
Kreditni i ostale pozajmice	82	14
	<u>128</u>	<u>14</u>

6. TROŠKOVI OBEZVRJEĐENJA

<i>U hiljadama EUR</i>	<u>2014</u>	<u>2013</u>
Promjena obezvrjeđenja po osnovu:		
- Kredita	3	-
- operativnog rizika	-	-
- ostala aktiva	(3)	-
	<u>-</u>	<u>-</u>

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2014. GODINE**
7. PRIHODI I RASHODI OD NAKNADA I PROVIZIJA**a) Prihodi od naknada i provizija**

<i>U hiljadama EUR</i>	2014	2013
Naknade za odobravanje kredita	82	64
Naknade po vanbilansnim poslovima	15	-
Naknade za usluge platnog prometa i e-banking	29	-
Naknade za usluge plaćanja prema inostranstvu	14	-
Naknada za upite u kreditni biro	6	5
Ostale naknade i provizije	4	-
	150	69

b) Rashodi od naknada i provizija

<i>U hiljadama EUR</i>	2014	2013
Naknade Centralnoj banci Crne Gore	24	-
Naknade za usluge međunarodnog platnog prometa	19	-
Naknade po osnovu premije za zaštitu depozita	19	-
Naknade za elektronsko bankarstvo	6	-
Naknade na kreditnu liniju	2	-
Troškovi platnog prometa (MFI Kontakt)	3	2
	73	2

8. TROŠKOVI ZAPOSLENIH

<i>U hiljadama EUR</i>	2014	2013
Neto zarade	306	144
Porezi, prirezi i doprinosi na zarade	253	128
Ostale neto naknade zaposlenima	22	5
Ugovori o djelu (bruto)	39	-
Naknade članovima Odbora direktora (bruto)	33	-
Putni troškovi i dnevnice	3	-
Obuka zaposlenih	2	-
	658	277

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2014. GODINE**

9. OPŠTI I ADMINISTRATIVNI TROŠKOVI

<i>U hiljadama EUR</i>	2014	2013
Troškovi zakupa	56	56
Troškovi obezbjeđenja	16	-
Troškovi električne energije, goriva i komunalnih usluga	6	2
Čišćenje	1	-
Troškovi licenci i održavanja softvera	14	-
Održavanje kompjutera i opreme	6	11
Troškovi održavanja vozila	3	-
Osiguranje	1	-
Troškovi eksternih kontrola	72	5
Sudski troškovi	2	-
Ostale stručne naknade	12	21
Konsultantske usluge	40	-
Telefon	10	8
Troškovi komunikacionih mreža	2	-
Poštarina	1	-
Kancelarijski materijal	11	1
Troškovi reprezentacije	2	-
Reklamiranje i marketing	32	-
Razni troškovi	10	9
	297	113

10. TROŠKOVI AMORTIZACIJE

<i>U hiljadama EUR</i>	2014	2013
Nekretnine i oprema (napomena 16)	29	5
Nematerijalnih ulaganja (napomena 17)	17	4
	46	9

11. OSTALI RASHODI

<i>U hiljadama EUR</i>	2014	2013
Rashodovanje softvera	27	-
Rashodovanje opreme	1	-
Ostali rashodi	4	2
	32	2

Ostali rashodi u 2014. godini se najvećim dijelom odnose na otpis softvera koji je korišćen u MFI Kontaktu, a koji je nakon otvaranja Banke zamijenjen novim bankarskim softverom.

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2014. GODINE**
12. POREZ NA DOBIT**a) Komponente poreza na dobit**

<i>U hiljadama EUR</i>	2014	2013
Obračunati tekući porez	-	-
Obračunati odloženi porez	13	1
	13	1
<i>U hiljadama EUR</i>	2014	2013
Rezultat u bilansu uspjeha prije oporezivanja	(600)	10
Porez na dobit po zakonskoj stopi od 9%	(54)	1
Nepriznati poreski kredit na ime poreskih gubitaka	54	-
Efekti različitog tretmana stalnih sredstava za poreske svrhe	13	-
Porez na dobit iskazan u bilansu uspjeha	13	1
Efektivna poreska stopa	2,17%	8,83%

Poreska stopa korišćena za 2014. godinu i 2013. godinu iznosi 9% i primjenjuje se na oporezivu dobit pravnih lica u Crnoj Gori, u skladu sa Zakonom o porezu na dobit.

b) Odloženi porez

<i>U hiljadama EUR</i>	Poresko sredstvo	Poreska obaveza	Neto sredstvo/ (obaveza)
Stanje na dan 31. decembra 2012. godine	12	(2)	10
Iskorišćeno odloženo poresko sredstvo po osnovu prenijetih poreskih gubitaka	(1)	-	(1)
Stanje na dan 31. decembra 2013. godine	11	(2)	9
Povećanje odložene poreske obaveze po osnovu privremene razlike između knjigovodstvene i poreske vrijednosti nekretnina, opreme i nematerijalnih sredstava	-	(13)	(13)
Stanje na dan 31. decembra 2014. godine	11	(15)	(4)

Odložena poreska sredstva nastala su po osnovu poreskog gubitka iz 2012. godine u iznosu EUR 129 hiljada, i mogu se koristiti do 2017. godine.

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2014. GODINE**

13. NOVČANA SREDSTVA I RAČUNI DEPOZITA KOD CENTRALNIH BANAKA

<i>U hiljadama EUR</i>	31. decembar 2014.	31. decembar 2013.
Gotovina u blagajni:		
- u EUR	2.803	-
- u stranoj valuti	135	-
Žiro račun:		
- u EUR	962	91
Obavezna rezerva kod Centralne banke Crne Gore	935	-
	4.835	91

Obavezna rezerva sa stanjem na dan 31. decembra 2014. godine izdvojena je u skladu sa Odlukom Centralne banke Crne Gore o obaveznoj rezervi banaka kod Centralne banke Crne Gore („Sl. list CG“ 35/2011 od 27. jula 2011. godine, i dopune Odluke „Sl. List CG“ 22/2012, 61/2012 i 57/13), koja propisuje da banke izdvajaju obaveznu rezervu primjenom stope od:

- 9,5% na dio osnovice koju čine depoziti po viđenju, depoziti ugovoreni sa ročnošću do jedne godine, odnosno do 365 dana i depoziti ugovoreni sa ročnošću preko 365 dana ukoliko ne postoji klauzula o nemogućnosti razoročenja prije ugovorom predviđenog roka,
- 8,5% na dio osnovice koju čine depoziti ugovoreni sa ročnošću preko jedne godine, odnosno preko 365 dana, uz klauzulu o nemogućnosti razoročenja prije ugovorenog roka

Na depozite ugovorene sa ročnošću preko jedne godine, odnosno 365 dana, a koji imaju klauzulu o mogućnosti razoročenja tih depozita u roku kraćem od jedne godine primjenjuje se stopa od 9,5%.

Obračunavanje obavezne rezerve vrši se primjenom propisanih stopa na prosječan iznos depozita u toku prethodnog nedjeljnog perioda, dva dana prije isteka perioda održavanja.

Obračunatu obaveznu rezervu Banka izdvaja na račun obavezne rezerve u zemlji i/ili na račune Centralne banke u inostranstvu. U skladu sa Odlukom, 50% sredstava obavezne rezerve predstavlja kamatonosni dio i od koga Banka može 35% držati u obliku državnih zapisa koje je emitovala Crna Gora. Na 15% ukupno izdvojenih sredstava obavezne rezerve banke, Centralna banka isplaćuje do osmog u mjesecu za prethodni mjesec naknadu obračunatu po stopi koja je jednaka EONIA (Euro OverNight Index Average) umanjena za 10 baznih poena na godišnjem nivou, s tim da ova stopa ne može biti manja od nule. Obavezna rezerva se izdvaja u EUR.

14. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD BANAKA

<i>U hiljadama EUR</i>	31. decembar 2014.	31. decembar 2013.
Korespondentni računi kod inostranih banaka	2.734	-
Namjenski depoziti kod banaka u inostranstvu	66	-
	2.800	-

Na dan 31. decembra 2014. godine, Banka ima otvorene račune kod inostrane banke Commerz Bank AG.

Namjenski depozit kod banaka u inostranstvu sa stanjem na dan 31. decembra 2014. godine iznosi USD 80 hiljada i odnosi se na depozit u Santander Banci SAD, uz godišnju kamatnu stopu od 0,25%, koji je položen za MasterCard settlement račun.

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2014. GODINE**

15. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD KLIJENATA

<i>U hiljadama EUR</i>	31. decembar 2014.	31. decembar 2013.
Dospjeli krediti:		
- privredna društva u privatnom vlasništvu	72	-
- fizička lica	36	-
Kratkoročni krediti:		
- privredna društva u privatnom vlasništvu	1.954	788
- nevladine organizacije	18	-
- preduzetnici	-	30
- fizička lica	275	860
Dugoročni krediti:		
- privredna društva u privatnom vlasništvu	4.901	31
- privredna društva sa većinskim državnim vlasništvom	395	-
- preduzetnici	35	-
- fizička lica	3.708	474
	11.394	2.183
Kamatna potraživanja:		
- krediti	12	5
Vremenska razgraničenja:		
- kamata po kreditima	34	15
- naknade za obradu kreditnog zahtjeva	(124)	(33)
	(78)	(13)
Ukupno	11.316	2.170
<i>Minus:</i>		
Ispravka vrijednosti	(3)	-
Ukupno krediti i potraživanja od clijenata	11.313	2.170

Kratkoročni krediti privrednim društvima se najvećim dijelom odobravaju za obrtna sredstva sa rokom od mjesec dana do 24 mjeseci, dok su dugoročni krediti odobreni na period od 12 do 84 mjeseca i uglavnom se odnose na privredna društva iz oblasti trgovine, građevinarstva i uslužne djelatnosti. Kratkoročni i dugoročni krediti privrednim društvima se najčešće odobravaju uz nominalnu kamatnu stopu u visini od 6,95% do 15% godišnje.

Kratkoročni krediti stanovništvu se odobravaju na period od mjesec dana do 12 mjeseci sa kamatnom stopom u rasponu od 8.95% do 18% na godišnjem nivou. Dugoročni krediti stanovništvu obuhvataju gotovinske kredite, kredite za stambenu izgradnju, adaptaciju stambenog i poslovnog prostora, finansiranje kupovine potrošnih dobara i ostale namjene, odobrene na period od 12 do 180 mjeseci uz kamatnu stopu na godišnjem nivou, u rasponu od 7,55% do 18%.

Geografska koncentracija plasiranih kredita komitentima od strane Banke u kreditnom portfoliju obuhvata komitente sa sjedištem na području Crne Gore.

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2014. GODINE**

15. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD KLIJENATA (nastavak)

Koncentracija kredita i potraživanja od klijenata po djelatnostima:

<i>U hiljadama EUR</i>	31. decembar 2014.	31. decembar 2013.
Prerađivačka industrija	-	42
Građevinarstvo	1.025	37
Trgovina	5.505	416
Saobraćaj i skladištenje	134	193
Usluge pružanja smještaja i ishrane	66	26
Informisanje i komunikacija	79	-
Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	6	4
Trgovina nekretninama	209	-
Stručne, naučne i tehničke djelatnosti	11	-
Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	-	9
Umjetničke, zabavne i rekreativne djelatnosti	18	-
Ostale uslužne djelatnosti	270	117
Stanovništvo	3990	1.326
	11.313	2.170

16. NEKRETNINE, POSTROJENJA I OPREMA

Kretanja na nekretninama, opremi i ostalim sredstvima za 2014. godinu i 2013. godinu prikazano je u narednoj tabeli:

<i>U hiljadama EUR</i>	Građevinski objekti	Oprema i ostala sredstva	Ukupno
Nabavna vrijednost			
Stanje, 1. januara 2013. godine	-	28	28
Stanje, 31. decembra 2013. godine	-	28	28
Povećanja	245	597	842
Otuđenja i rashodovanja	-	(3)	(3)
Stanje, 31. decembra 2014. godine	245	622	867
Ispravka vrijednosti			
Stanje, 1. januara 2013. godine	-	8	8
Amortizacija (Napomena 10)	-	5	5
Stanje, 31. decembra 2013.	-	13	13
Amortizacija (Napomena 10)	5	24	29
Otuđenja i rashodovanja	-	(2)	(2)
Stanje, 31. decembra 2014. godine	5	35	40
Sadašnja vrijednost:			
- 31. decembra 2014. godine	240	587	827
- 31. decembra 2013. godine	-	15	15

Na dan 31. decembra 2014. godine Banka nema imovinu pod zalogom radi obezbjeđenja otplate kredita i drugih obaveza.

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2014. GODINE**
17. NEMATERIJALNA SREDSTVA

Nematerijalna sredstva se najvećim dijelom sastoje iz licenci i softvera. U pregledu koji slijedi prikazana su kretanja na nematerijalnim sredstvima u toku 2014. godine i 2013. godine:

<i>U hiljadama EUR</i>	2014.	2013.
Nabavna vrijednost		
Stanje, 1. januara	41	40
Povećanja	281	1
Otpis	(40)	-
Stanje, 31. Decembra	282	41
Ispravka vrijednosti		
Stanje, 1. januara	11	6
Amortizacija (Napomena 10)	17	5
Otpis	(13)	-
	15	11
Neotpisana vrijednost na dan 31. decembra	267	30

18. OSTALA FINANSIJSKA I POSLOVNA POTRAŽIVANJA

Ostala finansijska potraživanja se odnose na date avanse u iznosu od EUR 9 hiljada, dok se ostala poslovna potraživanja odnose na unaprijed plaćene troškove u iznosu od EUR 60 hiljada.

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2014. GODINE**

19. DEPOZITI KLIJENATA I DEPOZITI BANAKA

<i>U hiljadama EUR</i>	31. decembar 2014.	31. decembar 2013.
Depoziti po viđenju:		
- privredna društva u privatnom vlasništvu	1.430	-
- preduzetnici	3	-
- neprofitne organizacije	5	-
- fizička lica	2.501	-
	3.939	-
Kratkoročni depoziti:		
- finansijske institucije	230	-
- privredna društva u privatnom vlasništvu	100	-
- fizička lica	227	-
	557	-
Dugoročni depoziti:		
- finansijske institucije	200	-
- privredna društva u privatnom vlasništvu	1015	-
- osiguravajuća društva u privatnom vlasništvu	700	-
- fizička lica	4112	-
	6.027	-
Obračunata kamata	35	-
	10.558	-

Na depozite po viđenju fizičkih lica ne obračunava se kamata. Za privredna društava, javne i druge organizacije se takođe ne obračunava kamata, ukoliko drugačije nije sa klijentom dogovoreno. Kratkoročno i dugoročno oročeni depoziti fizičkih lica u EUR su deponovani uz kamatnu stopu u rasponu od 0,35 % do 5,4% godišnje.

Kratkoročno i dugoročno oročeni depoziti pravnih lica u EUR su deponovani uz kamatnu stopu u rasponu od 0,15% do 5,3% godišnje.

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2014. GODINE**
20. POZAJMLJENA SREDSTVA OD OSTALIH KLIJENATA

<i>U hiljadama EUR</i>	31. decembar 2014.	31. decembar 2013.
Obaveze prema povezanim licima		
Njemački razvojni fond DEG	3.500	-
Pozajmice od fizičkih lica	-	120
Obaveze prema inostranim kreditorima		
Global Microfinance Fund responsAbility - švajcarski investicioni fond	500	300
	4.000	420
Vremenska razgraničenja kamata i naknada po kreditima	(11)	8
	3.989	428

Na dan 31. decembra 2014. godine, Banka ima obaveze prema švajcarskom investicionom fondu Global Microfinance Fund responsAbility za 3 kratkoročne pozajmice u iznosu od EUR 500 hiljada koje su namijenjene za mikrofinansiranje. Jedna pozajmica, u iznosu od EUR 150 hiljada, odobrena je na period od pola godine i dospijeva 5. marta 2015. godine, dok su dvije, u iznosu od EUR 150 hiljada i EUR 200 hiljada, obje sa dospijecem 9. mart 2015. godine, odobrene na period od godinu dana. Sve tri pozajmice odobrene su uz fiksnu godišnju kamatnu stopu od 8% koja se plaća polugodišnje, a stanje obračunate obaveze za kamatu na 31. decembar 2014. godine je EUR 13 hiljada.

Banka na dan 31. decembar 2014. godine ima pozajmicu od njemačkog državnog razvojnog fonda DEG u iznosu od EUR 3.500 hiljada. Pozajmica je odobrena dana 15. novembra 2014. godine na period od 5 godina sa grejs periodom od 2 godine i sljedećim ugovorenim rokovima dospijeća:

- 15. novembar 2016	-	EUR 500 hiljada
- 15. maj 2017	-	EUR 500 hiljada
- 15. novembar 2017	-	EUR 500 hiljada
- 15. maj 2018	-	EUR 500 hiljada
- 15. novembar 2018	-	EUR 500 hiljada
- 15. maj 2019	-	EUR 500 hiljada
- 15. novembar 2019	-	EUR 500 hiljada

Pozajmica je odobrena uz varijabilnu kamatnu stopu od 6%+6MEURIBOR uz polugodišnje plaćanje kamate. Obaveze za kamatu na dan 31. decembar 2014. godine su EUR 27 hiljada, dok je stanje razgraničene naknade EUR 51 hiljada.

21. OSTALE OBAVEZE

<i>U hiljadama EUR</i>	31. decembar 2014.	31. decembar 2013.
Obaveze prema dobavljačima u zemlji	411	-
Obaveze prema dobavljačima u inostranstvu	2	-
Ukalkulisane obaveze	10	1
Rezervisanja za naknade zaposlenima za otpremnine	4	4
Ostale obaveze	22	29
	449	34

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2014. GODINE**
22. KAPITAL

Na dan 31. decembra 2014. godine akcijski kapital Banke čini 11,400 običnih akcija (31. decembra 2013: godine 3.678 obične akcije), pojedinačne nominalne vrijednosti EUR 500.

Zakon o bankama („Sl. list CG“ br. 17/2008, 44/2010 i 40/2011) definiše minimalni iznos novčanog kapitala banke u vrijednosti od EUR 5 miliona EUR.

Na dan 31. decembra 2014. godine novčani kapital Banke je iznad propisanog minimuma.

Zakon o bankama takođe definiše minimalni iznos sopstvenih sredstava koji mora uvijek biti na nivou koji je jednak ili veći od:

- iznosa minimalnog novčanog dijela osnivačkog kapitala utvrđenog ovim zakonom;
- ukupnog iznosa potrebnog kapitala za sve rizike

Usljed ostvarenog gubitka od EUR 600 hiljada u toku 2014. godine i ukupnog iznosa odbitnih stavki od sopstvenih sredstava od EUR 967 hiljada, sopstvena sredstva Banke na dan 31. decembra 2014. godine iznose EUR 4.733 hiljada i ispod su propisanog minimuma.

Kako bi se podržao nastavak poslovanja i podigao nivo sopstvenih sredstava Banke iznad propisanog minimuma, na vanrednoj sjednici Skupštine akcionara, održanoj 30. decembra 2014. godine, donijeta je Odluka o emisiji akcija u ukupnoj vrijednosti od EUR 2.500 hiljada.

Rješenjem o utvrđivanju uspješnosti emisije akcija br. 02/12e-3/6-15 od 03.aprila 2015. godine, Komisija za hartije od vrijednosti Crne Gore je potvrdila uspješnost emisije i prodaje akcija u ukupnoj vrijednosti od EUR 2.500 hiljada za gotovinu (5.000 akcija pojedinačne nominalne vrijednosti EUR 500), što čini 100% emisije.

Podaci o novoj emisiji akcija su registrovani kod Centralne Depozitarne Agencije 6. aprila 2015. godine.

Na osnovu navedenog Rješenja, izvršena je registracija emitovanih akcija kod Centralne depozitne agencije, čime je omogućeno da od navedenog datuma sopstvena sredstva Banke budu iznad minimalnog iznosa sopstvenih sredstava definisanog Zakonom o bankama. Na ovaj način, na dan 30. aprila 2015. godine, sopstvena sredstva Banke iznose EUR 6.379 hiljada i iznad su propisanog minimuma.

Troškovi, neposredno povezani sa emisijom novih akcija, su priznati kao troškovi perioda u kome su nastali.

Vlasnička struktura Banke na dan 31. decembra 2014. godine i 31. decembra 2013. godine je sljedeća:

Ime i prezime/naziv kompanije	31. decembar 2014			31. decembar 2013		
	broj akcija	Iznos u hiljadama EUR	% učešća	broj akcija	Iznos u hiljadama EUR	% učešća
Aleksandra Popović	3.026	1.513	26,54%	1.848	924	50,24%
DEG	3.000	1.500	26,32%	-	-	-
Zetogradnja doo Podgorica	1.710	855	15,00%	-	-	-
Perović Andrej	840	420	7,37%	492	246	13,38%
Perović Katarina	840	420	7,37%	492	246	13,38%
Božidar Vušurović	650	325	5,70%	-	-	-
Ivana Tatar Radulović	421	210	3,69%	421	210	11,45%
Popović Jovana	200	100	1,75%	181	90	4,92%
Nikić Vinko	200	100	1,75%	-	-	-
Mališ Miljan	200	100	1,75%	-	-	-
Nenad Radulović	109	55	0,96%	109	55	2,96%
Svetozar Jovićević	90	45	0,79%	81	41	2,20%
Norah Licet Baccera Farfan	50	25	0,44%	-	-	-
Tanja Vidić	45	23	0,39%	45	23	1,22%
Mirjana Kovačević	10	5	0,09%	-	-	-
Ivan Popivoda	9	4	0,08%	9	4	0,24%
	11.400	5.700	100,00%	3.678	1.839	100,00%

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2014. GODINE**

22. KAPITAL (nastavak)

Podaci o vlasničkoj strukturi banke nakon dokapitalizacije 6. aprila 2015. godine su:

Ime i prezime/naziv kompanije	broj akcija	Iznos u hiljadama EUR	% učešća
Aleksandra Popović (Aleksandra Popović/ Perović Andrej/ Perović Katarina)	4.706	2.353	28,70%
DEG	4.600	2.300	28,05%
Zetogradnja doo Podgorica	2.706	1.353	16,50%
Božidar Vušurović	2.050	1.025	12,50%
Luka Nikčević	700	350	4,27%
Ivana Tatar Radulović	421	211	2,57%
Nikić Vinko	328	164	2,00%
Popović Jovana	200	100	1,22%
Mališ Miljan	200	100	1,22%
Nenad Radulović	109	55	0,66%
Svetozar Jovičević	90	45	0,55%
Predrag Vušurović	88	44	0,54%
Norah Licet Baccera Farfan	72	36	0,44%
Ana Pejović	60	30	0,37%
Tanja Vidić	45	23	0,27%
Mirjana Kovačević	16	8	0,10%
Ivan Popivoda	9	3	0,05%
	16.400	8.200	100,00%

Akcionari Aleksandra Popović, Perović Andrej i Perović Katarina su 11. marta 2015 godine sklopili ugovor o udruživanju akcija i nosilac svih upravljačkih prava je akcionar Aleksandra Popović.

23. USAGLAŠENOST SA PROPISIMA CBCG

U skladu sa propisima Centralne banke Crne Gore, Banka je obavezna da održava minimalan stepen adekvatnosti kapitala od 10%. Banka je dužna da obim svog poslovanja uskladi sa propisanim pokazateljima, odnosno da obim i strukturu svojih rizičnih plasmana uskladi sa Zakonom o bankama (Sl. list RCG" br. 17/08, 44/10, 40/11) i propisima Centralne banke Crne Gore.

Koeficijent solventnosti Banke je na dan 31. decembra 2014. godine iznosio 34,3%.

Na 31. decembar 2014. godine nivo sopstvenih sredstva Banke je ispod propisanog minimuma od EUR 5.000 hiljada i iznosi EUR 4.733 hiljade. Banka je zaključno sa 31. martom 2015. godine završila dokapitalizaciju u iznosu od EUR 2.500 hiljade (Napomena 22).

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2014. GODINE**

24. VANBILANSNA EVIDENCIJA

<i>U hiljadama EUR</i>	31. decembar 2014.	31. decembar 2013.
Rizična vanbilasna aktiva		
Neopozive obaveze za davanje kredita	205	-
Izdane garancije		
- Izdate plative garancije	812	-
- Izdate činidbene garancije	265	-
Ostala vanbilansna evidencija	1.282	-
Kolaterali po osnovu potraživanja	159.855	12.816

U skladu sa Odlukom Centralne banke Crne Gore o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom u bankama („Sl. list RCG“, br. 22/12, 55/12 i 57/2013) potraživanja se iz bilansa banke prenose u internu evidenciju ako banka u postupku naplate potraživanja ocijeni da vrijednost potraživanja mjerena po amortizacionoj vrijednosti neće biti nadoknađena i da su ispunjeni uslovi za prestanak priznavanja finansijskog sredstva, što uključuje i sljedeće slučajeve:

- 1) za neobezbijeđeno potraživanje:
 - kada je nad dužnikom otvoren stečajni postupak koji traje duže od jedne godine, ili
 - ako dužnik kasni sa plaćanjem duže od dvije godine;
- 2) za obezbijeđeno potraživanje, kada dužnik kasni sa plaćanjem duže od četiri godine, odnosno ako banka u tom periodu nije primila nijednu uplatu od realizacije kolaterala.

U skladu sa važećom regulativom Banka na dan 31. decembar 2014. godine nema potraživanja koja su isknjižena iz bilansne evidencije.

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2014. GODINE**
25. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM LICIMA

Lica povezana sa Bankom su matična Banka kao i akcionari Banke, predstavnici rukovodstva i zaposleni Banke.

U hiljadama EUR	31. decembar 2014.	31. decembar 2013.
Potraživanja		
<i>Kredit:</i>		
- Truck Trade d.o.o., Podgorica	6	
- Krediti fizičkim licima akcionarima	107	-
Ukupno potraživanja:	113	-
Obaveze		
<i>Depoziti:</i>		
- Zetogradnja d.o.o.	118	-
- Depoziti fizičkim licima akcionarima	717	-
	835	
<i>Obaveze po pozajmicama:</i>		
DEG (napomena 20)	3.500	
Obaveze za pozajmicu zaposlenom	-	120
<i>Obaveze za kamatu:</i>		
- DEG (napomena 20)	27	-
<i>Vremenska razgraničenja (pozajmice):</i>		
- DEG (napomena 20)	(51)	-
Ukupno obaveze	4.311	120
Obaveze, neto	(4.198)	(120)

Kredit zaposlenima iznose EUR 339 hiljada (31. decembra 2013. godine: EUR 110 hiljada) i najvećim dijelom se odnose na odobrene kratkoročne i dugoročne kredite sa kamatnim stopama u rasponu od 8,95% do 15% na godišnjem nivou. Zaposlenim se odobravaju kamate pod uslovima koji su isti kao za klijente fizička lica. Ostvareni prihod od kamate na kredite zaposlenih u 2014. godini je EUR 8 hiljada (2013: EUR 9 hiljada).

Prihodi i rashodi nastali iz transakcija sa povezanim pravnim licima u toku 2014. godine i 2013. godine su sljedeći:

	31. decembar 2014.	31. decembar 2013.
Ukupni prihodi	-	-
<i>Rashodi od kamata i naknada:</i>		
- DEG kamate (napomena 5b)	42	-
- DEG naknade (napomena 7b)	2	-
<i>Opšti troškovi:</i>		
Troškovi zakupa	26	15
Ukupni rashodi	70	15
Neto rashodi	(70)	(15)

Naknade top menadžmentu i odboru direktora po osnovu bruto zarada i naknada u 2014. godini iznose EUR 120 hiljada (2013: EUR 106 hiljada). Tokom 2014. godine odobren je jedan kredit članu menadžmenta u iznosu od EUR 60 hiljada, uz kamatnu stopu od 9,5%, a ostvaren je prihod od kamate od EUR 1 hiljadu.

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2014. GODINE**

26. SUDSKI SPOROVI

Na dan 31. decembra 2014. godine nije bilo sudskih sporova koji se vode protiv Banke od strane pravnih i fizičkih lica.

Banka na 31. decembar 2014. godine vodi postupak protiv jednog pravnog lica radi naplate potraživanja u ukupnom iznosu od EUR 679. Rješenjem o izvršenju od 4. marta 2015. godine sudski spor je riješen u korist Banke.

27. OPERATIVNI LIZING

Ugovori o operativnom lizingu, sa ugovorenim periodom zakupa, odnose se na uzimanje u zakup poslovnih i stambenih prostora. Banka nema opciju da poslovni prostor uzet u zakup kupi po isteku perioda zakupa.

U toku 2014. godine, trošak zakupa je iznosio EUR 56 hiljada (2013. godina: EUR 56 hiljada).

Zakupi poslovnih prostora predstavljaju preuzete obaveze za period od 5 do 15 godina

Preuzete obaveze po ugovorima o operativnom lizingu poslovnih prostora do datuma bilansa stanja koje nisu iskazane u finansijskim izvještajima su sljedeće:

<i>U hiljadama EUR</i>	31. decembar 2014.	31. decembar 2013.
do 1 godine	161	72
od 1 do 5 godina	644	-
Preko 5 godina	1.044	-
	1.849	72

28. ZARADA PO AKCIJI

Osnovna zarada po akciji izračunava se dijeljenjem godišnje neto dobiti koja pripada vlasnicima običnih akcija sa ponderisanim prosečnim brojem običnih akcija koje su bile u opticaju tokom perioda.

	2014.	2013.
(Gubitak)/dobitak za godinu u hiljadama EUR	(600)	9
Prosječan ponderisani broj akcija	4.689	2.926
Zarada po akciji u EUR	(128,0055)	3,4171

29. PORESKI RIZICI

Poreski zakoni Crne Gore se često različito tumače i predmet su čestih izmjena. Tumačenje poreskih zakona od strane poreskih vlasti u odnosu na transakcije i aktivnosti Banke mogu se razlikovati od tumačenja rukovodstva Banke. Kao rezultat iznijetog, transakcije mogu biti osporene od strane poreskih vlasti i Banci može biti određen dodatni iznos poreza, kazni i kamata.

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2014. GODINE****30. DEVIZNI KURSEVI**

Zvanični kursevi valuta koji su korišćeni za preračun deviznih pozicija bilansa stanja u EUR na dan 31. decembar 2014. godine i 2013. godine bili su:

	31. decembar 2014.	31. decembar 2013.
USD	0,8224	0,7255
CHF	0,8314	0,8157
GBP	1,2783	1,1956

31. DOGAĐAJI NAKON DATUMA BILANSA STANJA

Kao što je objelodanjeno u Napomeni 22, dokapitalizacija Banke je uspješno okončana 31. marta 2015 godine, što je potvrđeno rješenjem o utvrđivanju uspješnosti emisije akcija br. 02/12e-3/6-15 od 3. aprila 2015. godine. Ovim rješenjem je Komisija za hartije od vrijednosti Crne Gore potvrdila uspješnost emisije akcija u ukupnoj vrijednosti od EUR 2.500 hiljada (5.000 akcije, pojedinačne nominalne vrijednosti EUR 500), što čini 100% odobrenog obima emisije.

Osim navedenog, nakon datuma bilansa stanja nije bilo događaja koji bi mogli imati uticaja na finansijsko stanje i rezultate poslovanja prikazane u finansijskim izvještajima za godinu završenu na dan 31. decembra 2014.

32. OPŠTI PODACI O BANCIMA

U skladu sa Odlukom o sadržaju, rokovima i načinu sačinjavanja i dostavljanja finansijskih izvještaja banaka ("Sl. list CG", br. 15/2012 i 18/2013) opšti podaci o Bancima su prezentirani kako slijedi:

Naziv Banke: Lovćen banka AD, Podgorica;
Adresa: Bulevar Džordža Vašingtona 56/I, 81000 Podgorica;
Matični broj: 02829541
Telefon/Fax: Tel: + 382 (0)20 205 410
Adresa internet stranice: <http://www.lovcenbanka.me>
Adresa elektronske pošte: office@lovcenbanka.me

Banka ima centralu i 1 filijalu

Broj zaposlenih na dan 31. decembar 2014. godine je 38.

Žiro račun: 565-1-84

Lovćen banka je "nasljednik" MFI Kontakt koja je 03. decembra 2013. godine dostavila Centralnoj banci Crne Gore zahtjev za izdavanje dozvole za rad Lovćen banke AD Podgorica.

Lovćen banka AD je upisana u Centralni registar Privrednog suda pod brojem 4-0009270/17.

Centralna banka Crne Gore je 28. maja 2014. godine izdala dozvolu za rad Banke.

Lovćen banka AD Podgorica počela je sa radom 25. avgusta 2014. godine, a osnovali su je domaći poslovni ljudi i naučni radnici, zajedno sa njemačkim državnim fondom DEG-om (KfW grupa).

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2014. GODINE**

32. OPŠTI PODACI O BANCI (nastavak)

Podaci o predsjedniku i članovima odbora direktora:

	Ime i prezime	Datum rođenja	Podaci o prebivalištu Mjesto	Adresa (ulica i broj)
1. Predsjednik	Zeisler Andreas	13.1.1959	Njemačka	Judenpfad 59B, 50996 Koln
2. član	Farfan Becerra Norah Licet	11.4.1961	Njemačka	Barenstrasse12, 60316 Frankfurt
3. član	Radović Blagota	25.9.1958	Crna Gora	Slobode 59, 81000 Podgorica
4. član	Kovačević Mirjana	22.9.1955	Srbija	Rige od Fere 15, 11000 Beograd
Glavni izvršni direktor	Popović Aleksandra	1.12.1966	Crna Gora	Bulevar Revolucije 50/4, 81000 Podgorica

Ime i prezime/naziv kompanije	Adresa prebivališta/poslovna adresa (mjesto ulica i broj)	broj akcija	procentualno učešće
Aleksandra Popović	Bulevar Revolucije 50/4	3.026	26,54%
DEG	Kolone	3.000	26,32%
Zetogradnja doo Podgorica	V Proleterske bb	1.710	15%
Perović Andrej	Dzordza Vašingtona 78	840	7,37%
Perović Katarina	nema račun	840	7,37%
Božidar Vušurović	Mojsije Zečevića 22, Berane	650	5,70%
Ivana Tatar Radulović	Jovana Tomasevica 11	421	3,70%
Popović Jovana	Bulevar Revolucije 50/4	200	1,75%
Nikić Vinko	Plagenti C-2	200	1,75%
Mališ Miljan	nema račun	200	1,75%
		11.087	97,25%

Revizorska kuća koja je izvršila reviziju finansijskih izvještaja za 2014. godinu: Ernst & Young Montenegro d.o.o. Podgorica, ulica Serdara Jola Piletića, Poslovni centar Palada, lokal 2A.

Knjigovodstvena vrijednost akcija na dan 31. decembar 2013. i 31. decembar 2014. iznosi 500 EUR.

Gubitak po akciji i zarada po akciji na dan 31. decembar 2014. godine i 31. decembar 2013. godine, je 128,0055 EUR i EUR 3,4171, respektivno.

Isplate dividende u 2013. godini i 2014. godini nije bilo.